

Alminnelig del

revisjon 1

Inneholder:

- Invitasjon til tilbudskonkurranse
- **Tilbudsskjema**
- Egenerklæringsskjema vedrørende kvalifikasjonskrav
- Utkast til avtaledokument
- Totalentrepriseboka

**1239201 HVL Stord –
Renovering av Aulaen**
K101 Totalentreprise

Revisjon nr.	Dato	Revidert
1	18.10.2023	Revidert Tilbudssjema kapittel 3.1 Andre opsjoner

**INVITASJON
TIL
TILBUDSKONKURRANSE**

(ÅPEN KONKURRANSE)

**Prosjekt 1239201 HVL Stord, Renovering av Aulaen
Totalentreprise K 101**

Innhold

1	Generelt om oppdraget.....	3
1.1	Invitasjon og orientering.....	3
1.2	Kunngjøring	4
1.3	Produktbeskrivelse og avvik fra kravspesifikasjonen	4
1.4	Kontraktsbestemmelser	4
1.5	Informasjonsmøte/Tilbudsbefaring.....	5
1.6	Tilleggsopplysninger/Rettelser av konkurransegrunnlaget	5
2	Orientering om prosjektet og oppdraget	5
2.1	SHA-koordinator	5
2.2	Hovedbedrift etter arbeidsmiljøloven	6
2.3	Fremdrift – forbehold vedrørende finansiering	6
2.4	Ytre miljø	6
2.5	Annen informasjon.....	6
3	Alminnelige regler for gjennomføringen av konkurransen.....	7
3.1	Lov om offentlige anskaffelser	7
3.2	Prinsipper for tilbudskonkurranse	7
3.3	Offentlighet	7
3.4	Tilbyder som rådgiver ved utarbeidelse av spesifikasjoner.....	7
3.5	Avlysning av konkurransen og totalforkastelse – avviste tilbud	7
4	Statsbyggs evaluering av tilbudet	7
4.1	Kvalifisering - Tildeling.....	8
4.2	Kvalifikasjonskrav i denne konkurransen	8
4.3	Attest for skatt og merverdiavgift og fullmakt til Statsbygg	9
4.3.1	Samarbeid med Skatteetaten – fullmakt til Statsbygg	9
4.4	Tildelingskriterier i denne konkurransen	10
5	Avvik fra konkurransegrunnlaget	11
5.1	Generelt om forbehold og avvik.....	11
5.2	Forbehold om forskudd.....	11
5.3	Alternative tilbud	11
5.4	Tilbud på deler av oppdraget	11
6	Krav til tilbudet	12
6.1	Elektronisk tilbudsavgivelse	12
6.2	Vedståelsesfrist	12
6.3	Tilbudets språk	12
6.4	Hva skal leveres – hvilken filstruktur skal benyttes?	12
6.5	Innleveringssted og tilbudsfrist.....	13
6.6	Om Mercellportalen	13
7	Oppdragsgivers underskrift.....	13
8	Vedlegg	14

1 Generelt om oppdraget

1.1 Invitasjon og orientering

Statsbygg ber i forbindelse med prosjekt:

nr.: 1239201

navn: HVL, Stord – Renovering av Aulaen

om tilbud på totalentreprise: K101 Totalentreprise

Aulaen på Høgskolen på Vestlandet campus Stord skal renoveres. Høgskolen ligger i Klingenbergveien på Stord.

Bygget er i 2,5 etasjer med kjeller som inneholder tilfluktsrom, garderober, lagerrom og tekniske rom, 1. etasje som inneholder stor sal med scene og tekniske rom, og i tillegg et galleri med tilskuerplasser som er plassert over inngangsparti og trappehus. Det totale arealet er 950,3 m²

Store deler av eksteriøret og interiøret er fredet, og det samme gjelder for utomhus og omkringliggende parkområder. Alle tiltak må derfor gjøres i samråd med og med tillatelse fra kulturminnemyndighetene.

Konkurransesgrunnlaget består av:

Alminnelig del:

- Denne tilbudsinvitasjon
- Tilbudsskjema for totalentreprise
- Statsbyggs egenerklæringsskjema vedrørende kvalifikasjonskrav og avvisningsgrunner
- Utkast til avtaledokument for totalentreprise
- Statsbyggs generelle og spesielle kontraktsbestemmelser fortotal entrepriser (Totalentrepriseboka basert på NS 8407), utgave 01.02.2023

Beskrivende del Funksjonsbeskrivelse:

Funksjonsbeskrivelse m/vedlegg

Supplerende dokumenter:

- Spesielle krav til SHA og seriøsitet
- Statsbyggs SHA-plan for prosjektet med tilhørende vedlegg 13.04.2023
- Forretningsrutiner for totalentreprise med vedlegg datert 11.08.2023
- Forenklet Miljøoppfølgingsplan (MOP)

Kontraktsdokumenter som ikke er vedlagt:

(se <https://www.statsbygg.no/publikasjoner>)

- PA 0603 DAK-tegninger
- PA 0701-1 Systematisk ferdigstillelse. Utførelses- og samspillsentreprise
- PA 0702 Systematisk FDVU-innsamling
- PA 0702 Vedlegg 1-1 – Dokumentasjonskrav iht PA 0802 (SB TFM)

- PA 0702 Vedlegg 2 – Eksempel TFM komponentkoding
- PA 0702 Vedlegg 3 – Eksempel dokumentplan
- PA 0802 Tverrfaglig Merkesystem TFM
- PA 0803 ID-nummerering, fysisk merking og skiltene utforming
- PA 5202 Spredenett for eiendomsdrift
- PA 5601 Bygningsautomasjonssystem (BAS)

Konkurransegrunnlaget er i sin helhet lagt ut elektronisk for nedlasting fra Mercellportalen.

Leverandører som ønsker å delta i konkurransen, oppfordres til å registrere sin interesse i Mercellportalen for å få varsler om tilleggsopplysninger, rettelser og endringer som Statsbygg publiserer.

1.2 Kunngjøring

Anskaffelsen er sendt til kunngjøring i Doffin-basen.

1.3 Produktbeskrivelse og avvik fra kravspesifikasjonen

Dersom konkurransegrunnlaget angir "produkt navn eller tilsvarende", kan tilsvarende produkter tilbys. Tilbyderen må dokumentere at kvalitets- og funksjonskravene er oppfylt.

Med mindre tilbyder har tatt uttrykkelig forbehold om å levere et produkt som avviker fra spesifikasjonen, plikter tilbyder, dersom han får kontrakten og uavhengig av kvalitet og egenskaper på tilbudt produkt, å levere et produkt, innenfor rammen av tilbudssummen, likeverdig med det produkt som er angitt i spesifikasjonen.

1.4 Kontraksbestemmelser

Avtaleforholdet reguleres av vedlagte kontraktsvilkår; Statsbyggs generelle og spesielle kontraktsbestemmelser for totalentrepriser (Totalentrepriseboka), jf. vedlegg.

Statsbygg har i sine kontraktsbestemmelser inntatt krav til gjengs lønns- og arbeidsvilkår for arbeidstakere som utfører arbeid iht. våre tjenestekontrakter og bygge- og anleggskontrakter, samt krav til dokumentasjon og sanksjoner i samsvar med forskrift av 08.02.08 nr 112

I våre kontraktsbestemmelser stilles det flere seriøsitetstkrav. Kravene gjelder både for norske og utenlandske entreprenører og underentreprenører som skal utføre arbeid i Norge. Det vises for øvrig til kontraktsbestemmelsene for nærmere beskrivelse av kravene.

Som en reaksjon på Russlands folkerettsstridige angrep på Ukraina, har EU innført omfattende sanksjoner som Norge også har implementert. Gjeldende sanksjoner er implementert i sanksjonsloven av 16. april 2021 nr. 18 med tilhørende forskrifter («sanksjonslovgivningen»). I denne forbindelse har Statsbygg endret sine kontraktsbestemmelser og inntatt en plikt for leverandører til å opptre i overensstemmelse med sanksjonsloven med tilhørende forskrifter. Det være seg om sanksjonslovgivningen gjelder Russland, Belarus eller andre land det allerede er eller i fremtiden kan bli

innført sanksjoner mot i henhold til dette lovverket. Brudd på plikten kan utløse sanksjoner etter kontrakten.

Merk også at faktura og kreditnota skal sendes elektronisk til Statsbyggs fakturamottak i samsvar med standarden Elektronisk handelsformat (EHF), fastsatt av Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. Faktura og kreditnota skal formidles via aksesspunkt i meldingsformidlerinfrastrukturen som forvaltes av DIFI.

1.5 Informasjonsmøte/Tilbudsbefaring

Det vil bli avholdt en befaring for samtlige tilbydere den 29.09.2023 kl. 10:00 Klingenbergveien 4, på Rommetveit med poststed 5414 Stord

Formålet med befaringsen er å avdekke og avklare eventuelle uklarheter i konkurransegrunnlaget, og for øvrig foreta en nærmere presisering av oppdraget. Tilbyderne oppfordres til å gå grundig gjennom konkurransegrunnlaget før befaringsen, og eventuelt stille spørsmål til grunnlaget på forhånd, jf pkt 1.6 nedenfor.

Tilbyderen oppfordres til å delta på befaringsen på byggeplassen.

Referat fra befaringsen legges *kun* ut i Mercellportalen, og de som har registrert sin interesse for konkurransen, jf. pkt 1.1 ovenfor, vil få varsel per epost fra Mercellportalen. Deltakere på møtet/befaringsen skal oppgi navn og firma.

Reiseutgifter m.v. i forbindelse med befaringsen dekkes ikke av Statsbygg.

1.6 Tilleggsopplysninger/Rettelser av konkurransegrunnlaget

Dersom tilbyderen finner at konkurransegrunnlaget ikke gir tilstrekkelig veiledning eller inneholder forhold som tilbyderen ikke kan akseptere, kan han via Mercellportalen, og kun her, stille spørsmål og be om tilleggsopplysninger. Tilbyderen oppfordres til å ta kontakt i god tid før tilbudsfristens utløp, slik at Statsbygg har muligheten til å vurdere om konkurransegrunnlaget skal endres, presiseres eller utdypes.

Spørsmålene i anonymisert form og Statsbyggs svar og rettelser av konkurransegrunnlaget er *kun* tilgjengelige i Mercellportalen, og de som har registrert sin interesse for konkurransen, jf. pkt 1.1 ovenfor, vil få varsel per epost fra Mercellportalen.

2 Orientering om prosjektet og oppdraget

2.1 SHA-koordinator

Byggherreombud er SHA-koordinator for utførelsen.

3RW arkitekter er SHA-koordinator for prosjekteringen.

2.2 Hovedbedrift etter arbeidsmiljøloven

Entreprenøren som får tildelt kontrakten på denne totalentreprisen (K101) skal være hovedbedrift etter arbeidsmiljøloven av 17. juni 2005 nr. 62 § 2-2. Prisen på denne oppgaven skal inngå i tilbudssummen.

2.3 Fremdrift – forbehold vedrørende finansiering

Følgende hovedfremdriftsplan legges til grunn for prosjektet:

Nr.	Beskrivelse	Dato
1	Tilbudsutlysning	15.09.2023
2	Tilbudsbefaring	29.09.2023
3	Tilbudsfrist	20.10.2023
4	Kontraktstildeling	03.11.2023
5	Karenstid ferdig / Kontrahering	14.11.2023
6	Detaljprosjekt og søknadsarbeid	November / desember 2023
7	Oppstart byggeplass	Januar 2024
8	Utvendige arbeider ferdig	30.06.2024
9	Innvendige arbeider ferdig	30.06.2024
10	Prøvedrift ferdig	Januar 2025
11	Overlevering	Februar 2025

Denne framdriftsplanen er orienterende. Etter avtaleinngåelse skal totalentreprenøren - i samråd med Statsbygg - sette opp en detaljert fremdriftsplan, som vil være bindende og dagmulktsbelagt slik det fremgår nedenfor.

MILEPÆLER	DATO	DAGMULKT
Utarbeidelse fremdriftsplan	4 uker etter kontraktsinngåelse	JA
Igangsetting på byggeplass	Iht. omforent fremdriftsplan	JA
Overlevering av utkast til FDV-dokumentasjon	3 uker før oppstart prøvedrift	JA
Oppstart prøvedriftsperiode	Iht. omforent fremdriftsplan	JA
Overlevering av FDV-dokumentasjon	3 uker før overtakelse	JA
Overtakelse	Iht. omforent fremdriftsplan	JA

2.4 Ytre miljø

Statsbygg har miljøkrav og miljømål for alle prosjekter, ref. Statsbyggs miljøstrategi. Det vil si at det er satt miljøkrav og miljømål for prosjektet. Se nærmere om dette i Miljøoppfølgingsplanen (MOP).

2.5 Annen informasjon

I forbindelse med forprosjektet er det foretatt grunnundersøkelser for å undersøke om prosjektet kan føre til endringer i grunnen som kan gi setninger eller andre uheldige virkninger på nabobygg. Geoteknisk rapport er vedlagt funksjonsbeskrivelsen.

3 Alminnelige regler for gjennomføringen av konkurransen

3.1 Lov om offentlige anskaffelser

Anskaffelsen er omfattet av lov om offentlige anskaffelser av 17. juni 2016 nr. 73 og forskrift om offentlige anskaffelser av 12. august 2016 nr 974 (anskaffelsesforskriften). For denne anskaffelsen gjelder ovennevnte, samt reglene i dette konkurransegrunnlaget.

Denne anskaffelsen følger prosedyren "åpen tilbudskonkurranse".

3.2 Prinsipper for tilbudskonkurranse

Konkurranse skal gjennomføres på en saklig og forsvarlig måte som gir lik behandling av tilbyderne. Tilbyderne har ikke rett til gjennom avtale, samordnet praksis eller på annen måte, å søke å påvirke konkurransens utfall.

Statsbygg planlegger i utgangspunktet å gjennomføre konkurransen uten å ha dialog med leverandørene. På denne bakgrunn oppfordres tilbyderne til å levere sitt beste tilbud ved innleveringsfristen. Dialog kan likevel bli gjennomført dersom oppdragsgiver vurderer det som formålstjenlig.

3.3 Offentlighet

Tilbudsåpning er ikke offentlig. Anskaffelsesprotokollens opplysninger om deltakere vil først bli offentlig når tilbudsevalueringen er slutført.

3.4 Tilbyder som rådgiver ved utarbeidelse av spesifikasjoner

Statsbygg skal ikke søke eller motta råd som kan bli benyttet under utarbeidelsen av spesifikasjoner for denne aktuelle anskaffelse fra noen som kan ha økonomiske interesser i anskaffelsen når dette skjer på en måte som vil kunne utelukke konkurranse. En tilbyder som har blitt benyttet som rådgiver under utarbeidelsen av spesifikasjoner på en måte som vil kunne utelukke konkurranse som ovenfor nevnt, vil bli avvist.

3.5 Avlysning av konkurransen og totalforkastelse – avviste tilbud

Statsbygg forbeholder seg retten til å avlyse konkurransen dersom det foreligger saklig grunn, for eksempel ved bortfall av planlagt finansiering eller manglende godkjenning fra politisk hold.

Statsbygg kan forkaste alle tilbudene dersom resultatet av konkurransen gir saklig grunn for det.

Avviste og forkastede tilbud vil ikke bli returnert.

4 Statsbyggs evaluering av tilbudet

4.1 Kvalifisering - Tildeling

For å kunne få sitt tilbud evaluert, må leverandøren levere egenerklæring på Statsbyggs mal om at han oppfyller samtlige av de kvalifikasjonskravene som er oppgitt nedenfor. I egenerklæringen må leverandørene også bekrefte at det ikke foreligger bestemte angitte avvisningsgrunner. Den eller de leverandørene som blir innstilt til kontraktssinngåelse må, før kontrakt inngås, dokumentere oppfyllelse av kvalifikasjonskravene i henhold til de opplyste dokumentasjonskrav. Statsbygg forbeholder seg retten til, på et hvert tidspunkt i konkurransen, å be leverandørene levere alle eller deler av dokumentasjonsbevisene som er nødvendig for å sikre at konkurransen gjennomføres på en riktig måte

Evaluering av tilbudene vil ta utgangspunkt i den innleverte dokumentasjon. Det er derfor viktig at tilbudene inneholder all etterspurt dokumentasjon. **Tilbydere som ikke vedlegger etterspurt dokumentasjon, vil kunne bli avvist.**

Etter eventuell avsluttet dialog med leverandøren, jf pkt 3.2 over, vil tilbudene bli endelig evaluert i forhold til de oppførte tildelingskriteriene.

4.2 Kvalifikasjonskrav i denne konkurransen

Følgende kvalifikasjonskrav vil bli lagt til grunn ved vurdering av tilbyderne (Dokumentasjonen angitt nedenfor skal ikke leveres nå, kun egenerklæring på Statsbyggs mal):

Kvalifikasjonskriterium	Kvalifikasjonskrav	Dokumentasjon
Organisatorisk og juridisk stilling	Det kreves at tilbyder har et lovlig etablert foretak	Firmaattest, for utenlandske firmaer kreves tilsvarende attest bestemt ved lovgivningen i det landet hvor foretaket er registrert, alternativt StartBANK ID
Økonomisk og finansiell kapasitet	Det kreves at tilbyder har tilfredsstillende økonomisk gjennomføringsevne. Omsetningens størrelse, sett i forhold til kontraktens verdi, kan bli vektlagt.	Statsbygg vil gjennomføre en kredittvurdering av tilbyder. Tilbyder kan i tillegg bli bedt om å sende inn revisorbekreftede årsregnskaper, alternativt oppgi StartBANK ID.
Tekniske og faglige kvalifikasjoner	1./2. Det kreves at tilbyder har tilstrekkelig erfaring fra oppdrag med overføringsverdi	1. Det skal leveres beskrivelse av inntil 3 referanseprosjekter de siste 5 årene med overføringsverdi, med opplysninger om blant annet: <ul style="list-style-type: none"> • prosjektets navn • oppdragsgiver • prosjektets størrelse i m2 og kostnad • type bygg • byggets verneklasse • oppdragets kontraktsverdi eks mva • type entreprise (hvis totalentreprise, om egne ansatte eller underleverandører har prosjektert) • firmaets oppgaver/rolle i prosjektet • oppstartstidpunkt og ferdigstillestidspunkt (år)/ hvis ikke ferdigstilt - hvor man er i prosjektet 2. Dersom firmaet/firmaene som skal prosjektere er et annet enn utførende totalentreprenør (eller dersom referanseprosjektene under nr 1 over ikke er totalentrepriser der ansatte hos utførende totalentreprenør har prosjektert), skal

		prosjekteringsfirmaet/firmaene som skal utføre prosjekteringen dokumentere inntil 3 referanseprosjekter med overføringsverdi, med opplysninger som angitt i pkt 1 ovenfor, samt i hvilke faser oppdraget ble utført i.
--	--	--

Tilbydere registrert i StartBANK kan oppgi StartBANK ID eller levere kopi av registreringsbevis i StartBANK istedenfor å levere deler av dokumentasjonen (se hvilken dokumentasjon i tabellen over).

Statsbygg krever at når en leverandør støtter seg på kapasiteten til andre virksomheter for å oppfylle kravene til økonomisk og finansiell kapasitet, er de solidarisk ansvarlig for utførelsen av kontrakten. Tilbydere som vil støtte seg på andre foretaks økonomiske og finansielle kapasitet for å bli kvalifisert, må godtgjøre at de reelt disponerer over de aktuelle ressurser ved en solidaransvarserklæring.

Statsbygg krever at når en leverandør støtter seg på kapasiteten til andre virksomheter for å oppfylle kravene til utdanning og faglige kvalifikasjoner eller kravene til relevant faglig erfaring, skal disse virksomhetene utføre tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som krever slike kvalifikasjoner. Tilbydere som vil støtte seg på andre foretaks tekniske eller faglige kapasitet eller kompetanse for å bli kvalifisert, må godtgjøre at de reelt disponerer over de aktuelle ressurser ved f eks en forside på signert avtale mellom partene eller egenerklæring fra underleverandør om at samarbeid er inngått.

Foretak som tilbyder støtter seg på, må levere Statsbyggs egenerklæringsskjema vedrørende kvalifikasjonskrav og avvisningsgrunner, jf ovenfor og fullmakten til Statsbygg for å innhente skatteopplysninger fra Skatteetaten, jf 4.3.1 nedenfor.

4.3 Attest for skatt og merverdiavgift og fullmakt til Statsbygg

Norsk leverandør som får kontrakten, skal levere felles attest for skatt (skatt, forskuddstrekk, påleggstrekk, arbeidsgiveravgift) og merverdiavgift (Skatteattest).

Skatteattest bestilles i Altinn. Attesten skal ikke være eldre enn 6 måneder regnet fra tilbudsfristen.

4.3.1 Samarbeid med Skatteetaten – fullmakt til Statsbygg

Statsbygg har inngått et samarbeid med Skatteetaten. Formålet med avtalen er forebygging og bekjempelse av arbeidslivskriminalitet. I denne forbindelse krever Statsbygg at tilbyder som innstilles til kontrakt skal levere signert fullmakt, før kontraktsinngåelse, som gir Statsbygg en utvidet rett til et ubegrenset antall ganger å innhente opplysninger om entreprenørens skatte- og avgiftsmessige forhold, se Totalentrepriseboka pkt 11.4.

Kravet om signert fullmakt gjelder også for entreprenørens underleverandører. Entreprenøren skal kontraktsfeste signeringsplikten nedover i leverandørkjeden. Før signering av kontrakt kreves det dog kun signert fullmakt fra entreprenør, med mindre underleverandører benyttes for å oppfylle et kvalifikasjonskrav i konkurransen. I så fall skal signert fullmakt foreligge fra både entreprenør og underleverandører. Signert fullmakt fra øvrige underleverandører må imidlertid være levert og godkjent av oppdragsgiver før de kan benyttes i kontrakten/prosjektet.

Statsbygg gjør oppmerksom på at det kan være aktuelt å avvise den tilbyder som i meddelelsesbrevet er innstilt som vinner av konkurransen dersom det etter meddelelse, men forut for signering av kontrakt, mottas opplysninger fra Skatteetaten om manglende oppfyllelse av skatte- og avgiftsforpliktelser m.v. Det presiseres også at hvis det ikke mottas signert fullmakt fra entreprenør og eventuelle underleverandører som er benyttet i kvalifiseringen, vil dette anses som et vesentlig forbehold til kontrakten som vil medføre at tilbyder avvises fra konkurransen.

Enkelte prosjekter vil bli valgt ut til en oppfølging gjennom hele kontraktsperioden, jf Totalentrepriseboka pkt 11.4. I slike prosjekter vil Statsbygg oversende oversiktslister til Skatteetaten, med fødsels- eller D-nummer på alle ansatte som utfører arbeid som ledd i oppfyllelsen av kontrakten.

4.4 Tildelingskriterier i denne konkurransen

Tildelingen vil bli basert på følgende kriterier:

Prioritet/vekt	Tildelingskriterier	Dokumentasjon
60%	Pris	
40%	Kvalitet Kompetanse og erfaring for tilbudt personell	<ol style="list-style-type: none"> Tilbudt personell Navn og CV for følgende tilbudte personell. CV skal inneholde opplysninger om utdanning, kurs, arbeidserfaring og redegjørelse for personens kompetanse og være på ca 3 sider: <ol style="list-style-type: none"> Prosjektleder hos totalentreprenør Anleggs-/byggeleder hos totalentreprenør Prosjekteringsleder Arkitekt Rådgivende ingeniør VVS Rådgivende ingeniør Elektro Referanseprosjekter Redegjørelse for tilbudt personells (se ovenfor) referanseprosjekter (maks 3) med overføringsverdi de siste årene. Redegjørelsen skal minimum inneholde følgende opplysninger og være på ca 1 A4-side pr referanseprosjekt: <ul style="list-style-type: none"> prosjektets navn oppdragsgiver prosjektets størrelse i m² og kostnad oppdragets kontraktsverdiverdi eks mva type entreprise type bygg tilbudt personells oppgaver/rolle i prosjektet oppstartstidpunkt og ferdigstillestidspunkt (år)/hvis ikke ferdigstilt - hvor man er i prosjektet. Prosjekterende skal også opplyse i hvilke faser oppdraget ble utført.

5 Avvik fra konkurransegrunnlaget

5.1 Generelt om forbehold og avvik

Statsbygg oppfordrer til å gi tilbud uten forbehold eller avvik. I stedet for å gi tilbud med forbehold og avvik bør leverandørene stille spørsmål til Statsbygg, jf. pkt 1.6 ovenfor. Det understrekes at tilbyder har risikoen for uklarheter i eget tilbud og at uklarheter, forbehold og avvik kan medføre avvisning. Før tilbyder eventuelt avgir tilbud med forbehold eller avvik, bør de rettslige konsekvenser av dette derfor vurderes.

Dersom forbehold eller avvik tas, skal forbehold/avvik klart fremgå av tilbudsbrevet. Forbehold/avvik skal være presise og entydige, slik at Statsbygg kan vurdere disse uten kontakt med tilbyder. Forbehold/avvik som ikke kan prises av Statsbygg, vil etter all sannsynlighet medføre avvisning av tilbudet.

Bemerkninger til den tekniske beskrivelsen og mengdefortegnelser kan anføres på det aktuelle sted, men skal i så fall også opplistes i tilbudsbrevet med henvisning til sidetall og postnummer.

Det er ikke adgang til å ta forbehold mot grunnleggende elementer i konkurransegrunnlaget.

Henvisning til standardiserte leveringsvilkår eller lignende vil bli betraktet som forbehold i den grad de avviker fra foreliggende konkurranseregler og kontraktsbestemmelser. Slike forbehold kan medføre at tilbudet avvises.

Forbehold om regulering av kontraktssum på annen måte enn angitt for den aktuelle kontrakt i Statsbyggs generelle og spesielle kontraktsbestemmelser for totalentrepriser (Totalentrepriseboka), jf. vedlegg, herunder valutaforbehold, vil ikke aksepteres.

5.2 Forbehold om forskudd

Forbehold om forskudd vil ikke aksepteres.

5.3 Alternative tilbud

Det er ikke adgang til å gi alternative tilbud. Tilbud på annen løsning enn de spesifiserte eller som på annen måte ikke er i overensstemmelse med konkurransegrunnlaget, vil anses som et tilbud med forbehold eller avvik, jf. pkt 5.1 ovenfor.

5.4 Tilbud på deler av oppdraget

Det er ikke adgang til å gi tilbud på deler av oppdraget.

6 Krav til tilbudet

6.1 Elektronisk tilbudsavgivelse

Tilbudet skal i sin helhet leveres elektronisk via Mercellportalen; www.mercell.com. Det samme gjelder for endring av tilbudene.

Tilbud levert på annen måte, vil bli avvist.

Følgende filformater aksepteres. Filene skal være fri for virus og ikke kryptert:

- Tekstdokument: PDF/A, XML, TIFF eller Word
- Tabeller: Excel
- Bildefiler: JPEG eller TIFF
- Kart: TIFF
- Video: MPEG 2
- Lyd: MP3, PCM eller PCM-basert Wave

Infiserte og krypterte filer, samt filer i et annet format enn ovenfor angitt, vil bli avvist i Mercellportalen/Statsbyggs datasystem, og tilbudet evaluert som om slike filer ikke var levert.

6.2 Vedståelsesfrist

Tilbudet er bindende i 5 måneder, regnet f.o.m. tilbudsfristens utløp.

6.3 Tilbudets språk

Tilbudet og alle tilhørende dokumenter skal avgis på norsk.

6.4 Hva skal leveres – hvilken filstruktur skal benyttes?

- 1-1 Tilbudsbrev**, med angivelse av tilbudssum og eventuelle avvik/forbehold fra konkurransegrunnlaget. Tilbudsbrevet skal være undertegnet.
- 2-1 Tilbudsskjema** i utfylt og signert stand (vedlegg)
- 3-1 Statsbyggs egenerklæringsskjema vedrørende kvalifikasjonskrav og avvisningsgrunner, jf pkt 4.2-4.3 (vedlegg)**
- 4 Den etterspurte dokumentasjonen i tabellen for tildelingskriterier, jf pkt 4.4
- 4-1 CV**
- 4-2 Referanseprosjekter**
- 5-1 Innholdsfortegnelse**

For å lette arkivering og gjenfinning av dokumentasjon, bes tilbyderne om å følge ovennevnte nummerering ved disponering av sitt tilbud og navngi filene som vist ovenfor i fet skrift, med nummeret først, og uten bruk av undermapper.

Tilbud som ikke inneholder alle opplysninger og dokumenter som er etterspurt, eller som ikke oppfyller kravene til utforming av tilbudet som Statsbygg har fastsatt, vil kunne bli avvist.

6.5 Innleveringssted og tilbudsfrist

Tilbudet skal leveres elektronisk via Mercellportalen; www.mercell.com.

Fristen for innlevering av tilbud er 20.10.2023 kl. 12:00

For sent innkomne tilbud vil bli avvist.

(Merk at systemet heller ikke tillater å levere tilbud elektronisk via Mercellportalen etter tilbudsfristens utløp.)

6.6 Om Mercellportalen

For å kunne levere tilbud via Mercellportalen, må man ha en bruker, og logge inn med denne.

Det anbefales at tilbudet leveres i god tid, minimum 1 time, før fristens utløp. Leverte tilbud kan endres helt frem til tilbudsfristens utløp. Det sist leverte tilbudet regnes som det endelige tilbudet.

Tilbudet krever elektronisk signatur ved levering. Elektronisk signatur kan skaffes fra ulike leverandører, f. eks www.commfides.com, www.buypass.no eller www.bankid.no.

NB! Vi gjør oppmerksom på at det kan ta noen dager å få levert elektronisk signatur, slik at denne prosessen bør settes i gang så snart som mulig.

Statsbygg anbefaler at man tester ut signeringen med sertifikatet man har tilgjengelig snarest mulig (i god tid før tilbudsfristen). Testfunksjonaliteten ligger i påmeldings- /tilbudsinnleveringsstegene.

Ved spørsmål om funksjonalitet i verktøyet eller hvis du har problemer med å få inngitt tilbud, ta kontakt med Mercell Support på tlf: 21 01 88 60 eller på e-post: support@mercell.com i god tid før tilbudsfristens utløp.

7 Oppdragsgivers underskrift

Sted: Bergen

Dato:

For Statsbygg:

8 Vedlegg

Alminnelig del:

- Tilbudsskjema for totalentreprise
- Statsbyggs egenerklæringsskjema vedrørende kvalifikasjonskrav og avvisningsgrunner
- Utkast til avtaledokument for totalentreprise
- Statsbyggs generelle og spesielle kontraktsbestemmelser for totalentrepriser (Totalentrepriseboka basert på NS 8407), utgave 01.02.2023

Beskrivende del Funksjonsbeskrivelse:

Funksjonsbeskrivelse m/vedlegg

Supplerende dokumenter:

- Spesielle krav til SHA og seriøsitet
- Statsbyggs SHA-plan for prosjektet med tilhørende vedlegg 13.04.2023
- Forretningsrutiner for totalentreprise med vedlegg datert 11.08.2023
- Forenklet Miljøoppfølgingsplan (MOP)

Tilbudsskjema

For det tilfelle at Statsbygg har unnlatt å velge ett av flere alternative formuleringer i punktene nedenfor, gjelder alternativ 1.

1 Tilbud

1.1 Tilbudssammendrag

De komplette arbeider, leveranser og ytelser som omfattes av konkurransegrunnlaget tilbys utført for:

1 Rigg og drift	(Kap 1.16 i funksjonsbeskrivelsen)	NOK
2 Bygning	(Kap 2 i funksjonsbeskrivelsen)	NOK
3 VVS-installasjoner	(Kap 3 i funksjonsbeskrivelsen)	NOK
4 Elkraft	(Kap 4 i funksjonsbeskrivelsen)	NOK
5 Tele- og automatisering	(Kap 5 i funksjonsbeskrivelsen)	NOK
6 Andre installasjoner	(Kap 6 i funksjonsbeskrivelsen)	NOK
7 Utomhus	(Kap 7 i funksjonsbeskrivelsen)	NOK
8 Prosjektering / øvrige kostnader	(Kap 1 i funksjonsbeskrivelsen)	NOK
Sum eks mva		NOK
+ 25% mva		NOK
Tilbudssum inkl mva		NOK

Revisjon nr.	Dato	Revidert
1	18.10.2023	Reviderte alternativsprising av heis under kapittel 3.1 Andre opsjoner. Endret tekst er rød.

1.2 Navn på saksbehandlere

	Navn på saksbehandler
Prosjektleder *	
Anleggsleder *	
Prosjekteringsleder *	
BIM-koordinator	
Arkitekt *	
Rådgivende ingeniør Bygning	
Rådgivende ingeniør VVS *	
Rådgivende ingeniør Elektro *	
Rådgivende ingeniør Brann	

CV og referanseprosjekter (maks 3) skal vedlegges for alle saksbehandlere som er merket med *.

1.3 Tilbudsevaluering

I tillegg til tilbudssummen vil de øvrige opplysningene i tilbudsskjemaet inngå i vurderingen av hva som er det økonomisk mest fordelaktige tilbudet.

2 Regulering av kontraktssummen

Kontraktssummen reguleres etter indeks, jf. pkt 2.1, med mindre byggherren velger å benytte en eventuell opsjon på fastpristillegg, jf. pkt 2.2.

2.1 Regulering etter indeks

Kontraktssummen reguleres etter reglene i NS 8407 pkt 26.2.

Ved reguleringen benyttes [Statistisk sentralbyrås byggekostnadsindeks for boligblokk, 2015 = 100¹](#) (boligblokk i alt)(hele bygget)

3 Opsjoner m.v.

3.1 Andre opsjoner

Oppgradering av luftbehandlingsanlegg (se funksjonsbeskrivelse punkt 1.19)

Rund sum: kr. _____

Belysning i Aula og areal under galleri (se funksjonsbeskrivelse punkt 1.19)

Rund sum: kr. _____

Jordingsanlegg (se funksjonsbeskrivelse punkt 1.19)

Rund sum: kr. _____

Skrueheis (se funksjonsbeskrivelse punkt 1.19)

Fratrek for heis som er priset iht. kapittel 6.2.1 i funksjonsbeskrivelse

Rund sum: kr. _____

Pris for alternativ heis iht. punkt 1.19 overskrift 4 .

Rund sum: kr. _____

Serviceavtale heis og løfteplattform i reklamasjonsperioden (3 år etter overtakelse)

Pris for 3 år: kr. _____

Serviceavtale leverte ventilasjonsanlegg i reklamasjonsperioden (3 år etter overtakelse)

Pris for 3 år: kr. _____

4 Regningsarbeider (NS 8407 pkt 30)

4.1 Lønn for egne ansatte

Fyll inn timesats eks mva, men inkludert alle påslag, herunder indirekte kostnader, reise, diett, risiko og fortjeneste, dog ikke kostnader relatert til etablering, drift og avvikling av bygge- eller anleggsplass, jf. Totalentrepriseboka punkt 14.2.

Prosjektadministrasjon

a)	Prosjektleder for totalentreprenøren	pr time NOK
----	--------------------------------------	-------------

Prosjekteringsgruppe

a)	Prosjekteringsleder	pr time NOK
b)	BIM-koordinator	pr time NOK
c)	ARK / SØK	pr time NOK
d)	RIB	pr time NOK
e)	RIV	pr time NOK
f)	RIE	pr time NOK
g)	RIBr	pr time NOK
h)	Firmatimesats*	pr time NOK

*Firmatimesats er en timesats som Statsbygg og Statsbyggs kontraktspart kan enes om å bruke for et bestemt tilleggsarbeid/endringsarbeid/ timehonorent arbeid, med den følge at kontraktsparten ikke trenger dokumentere hvilken stillingskategori som har utført arbeidet.

Byggeplassadministrasjon

a)	Anleggs-/byggeleder hos totalentreprenøren	pr time NOK
----	--	-------------

Utførende tømrer

a)	Faglært arbeidstaker, se forskrift 27.11.14 nr.1482 § 2 andre ledd	pr time NOK
b)	Ufaglært arbeidstaker med mer enn 1 års erfaring, se forskrift 27.11.14 nr.1482 § 2 andre ledd	pr time NOK
c)	Ufaglært arbeidstaker med mindre enn 1 års erfaring/Hjelparbeider og	pr time NOK
d)	Lærling	pr time NOK

Utførende murer / flislegger

a)	Faglært arbeidstaker, se forskrift 27.11.14 nr.1482 § 2 andre ledd	pr time NOK
b)	Ufaglært arbeidstaker med mer enn 1 års erfaring, se forskrift 27.11.14 nr.1482 § 2 andre ledd	pr time NOK
c)	Ufaglært arbeidstaker med mindre enn 1 års erfaring/Hjelparbeider og	pr time NOK
d)	Lærling	pr time NOK

Utførende maler

a)	Faglært arbeidstaker, se forskrift 27.11.14 nr.1482 § 2 andre ledd	pr time NOK
b)	Ufaglært arbeidstaker med mer enn 1 års erfaring, se forskrift 27.11.14 nr.1482 § 2 andre ledd	pr time NOK
c)	Ufaglært arbeidstaker med mindre enn 1 års erfaring/Hjelparbeider og	pr time NOK
d)	Lærling	pr time NOK

Utførende rørlegger

a)	Faglært arbeidstaker, se forskrift 27.11.14 nr.1482 § 2 andre ledd	pr time NOK
----	--	-------------

b)	Ufaglært arbeidstaker med mer enn 1 års erfaring, se forskrift 27.11.14 nr.1482 § 2 andre ledd	pr time NOK
c)	Ufaglært arbeidstaker med mindre enn 1 års erfaring/Hjelparbeider og	pr time NOK
d)	Lærling	pr time NOK

Utførende blikkenslager (ventilasjon)

a)	Faglært arbeidstaker, se forskrift 27.11.14 nr.1482 § 2 andre ledd	pr time NOK
b)	Ufaglært arbeidstaker med mer enn 1 års erfaring, se forskrift 27.11.14 nr.1482 § 2 andre ledd	pr time NOK
c)	Ufaglært arbeidstaker med mindre enn 1 års erfaring/Hjelparbeider og	pr time NOK
d)	Lærling	pr time NOK

Utførende elektriker (inkl. tele og automatisering)

a)	Faglært arbeidstaker, se forskrift 27.11.14 nr.1482 § 2 andre ledd	pr time NOK
b)	Ufaglært arbeidstaker med mer enn 1 års erfaring, se forskrift 27.11.14 nr.1482 § 2 andre ledd	pr time NOK
c)	Ufaglært arbeidstaker med mindre enn 1 års erfaring/Hjelparbeider og	pr time NOK
d)	Lærling	pr time NOK

Utførende heismontør

a)	Faglært arbeidstaker, se forskrift 27.11.14 nr.1482 § 2 andre ledd	pr time NOK
b)	Ufaglært arbeidstaker med mer enn 1 års erfaring, se forskrift 27.11.14 nr.1482 § 2 andre ledd	pr time NOK
c)	Ufaglært arbeidstaker med mindre enn 1 års erfaring/Hjelparbeider og	pr time NOK
d)	Lærling	pr time NOK

4.2 Materialer

Tilbyderen oppgir en påslagsprosent hvor alle tillegg til netto inntakskost på materialer er inkludert, dog ikke kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging tilknyttet det aktuelle kontraktarbeid, jf. Totalentrepriseboka punkt 14.2. Entreprenøren kan fakturere netto inntakskost tillagt angitt påslagsprosent pluss mva.

Påslagsprosent = ...

4.3 Underentreprenører

Pkt 4.1 gjelder tilsvarende ved bruk av underentreprenører.

For materialer oppgir tilbyder en påslagsprosent hvor alle tillegg til underentreprenørs materialfaktura er inkludert. Totalentreprenøren kan fakturere fakturabeløp fratrukket mva, tillagt angitt påslagsprosent pluss mva.

Påslagsprosent = ...

Det samlede vederlaget for *materialer* medtas ikke i formelen for Regulering i uendret byggetid, jf. Totalentrepriseboka punkt 14.2.

4.4 Innleid personell og innleid maskin med tilhørende arbeidskraft

Tilbyderen oppgir en påslagsprosent hvor alle tillegg til faktura for innleie er inkludert. Totalentreprenøren kan fakturere fakturabeløp fratrukket mva, tillagt angitt påslagsprosent pluss mva.

Påslagsprosent = ...

Det samlede vederlag for slikt regningsarbeid medtas ikke i formelen for **Regulering i uendret byggetid**, jf. Totalentrepriseboka punkt 14.2.

4.5 Tilbudsevaluering

Ved tilbudsevalueringen vil følgende summer bli lagt til tilbudssummen i punkt 1:

	Tilbud	Multipliseres med (timer og beløp er anslag)
4.1 Lønn egne ansatte	Timesats	Timer: 20
4.2 Materialer	Påslagsprosent	Netto inntakskost på materialer: 300 000,-
4.3 Underentreprenører	Påslagsprosent	Netto fakturabeløp materialer: 200 000,-
4.4 Innleie	Påslagsprosent	Netto fakturabeløp: 200 000,-

Disse summer vil dog ikke inngå i kontraktssummen.

5 Påslagsprosjenter for tiltransport og administrasjon

Tilbyderen skal oppgi det vederlaget han vil kreve for å få tiltransportert ansvaret for/administrere de øvrige sideentreprenørene, jf. NS 8407 pkt 12.1, 12.2 og 12.4 og Totalentrepriseboka punkt 7, 24 og 25. Dersom nedennevnte ikke er utfylt skal påslaget for tiltransporten være 5%. Tilsvarende skal påslaget for byggeplassadministrasjon og fremdriftskontroll være 2%.

Vederlag for tiltransport ..... prosent
Vederlag for administrasjon ..... prosent

Ved tilbudsevalueringen vil det bli lagt til grunn 1 entreprise for tiltransport med samlet kontraktssum NOK 100 000,- eks mva. Det vil videre bli lagt til grunn 1 entreprise for administrasjon med samlet kontraktssum NOK 100 000,- eks mva. De to beløp vil bli benyttet til å regne ut et vederlag for tiltransport og administrasjon som vil bli lagt til tilbudssum under punkt 1. Disse summer vil dog ikke inngå i kontraktssummen, med mindre tiltransport finner sted før kontraktsinngåelse eller det før kontraktsinngåelse blir avklart at totalentreprenøren skal utføre administrasjon av sideentreprenører.

6 Forbehold og avvik

(Kryss av)

- Det tas ingen forbehold/avvik.
- Det tas.....forbehold/avvik som er nærmere listet opp i tilbudsbrevet.

Se nærmere i tilbudsinvitasjonen om forbehold.

7 Vedlegg til tilbudsskjema

(Kryss av)

- Har levert all dokumentasjon som fremgår av kapittelet; **Hva skal leveres?** i tilbudsinvitasjonen

8 Andre opplysninger

.....
.....
.....
.....

9 Tilbyders underskrift

Firma: _____

Kontaktperson: _____

Adresse: _____

Telefon: _____

E-post: _____

Sted .....

Dato .....20.....

_____
Tilbyders underskrift

Statsbyggs egenerklærings skjema vedrørende kvalifikasjonskrav og avvisningsgrunner

Leverandøren skal levere dette egenerklærings skjemaet sammen med forespørselen om å delta i konkurransen eller tilbudet, som et foreløpig dokumentasjonsbevis for at han oppfyller kvalifikasjonskravene i konkurransen, og at det ikke foreligger grunner til avvisning. Før tildeling av kontrakt kan Statsbygg kreve at valgte leverandør leverer oppdaterte dokumentasjonsbevis, med mindre Statsbygg finner at egenerklæringen er tilstrekkelig som et endelig dokumentasjonsbevis.

*Dersom leverandøren støtter seg på en annen leverandør for å bli kvalifisert, må også denne fylle ut egenerklæring som foreløpig dokumentasjonsbevis for at han oppfyller det aktuelle kvalifikasjonskravet i konkurransen, og at det ikke foreligger grunner til avvisning.

Navn på firma	
Organisasjonsnummer	
Signatur fra vedkommende med fullmakt til å signere for firma	
Dato	

Vi bekrefter med dette egenerklærings skjemaet følgende:

Vi oppfyller kvalifikasjonskravene i tilbudsinvitasjonens punkt 4.2 som omhandler følgende, og kan dokumentere dette slik det fremgår av nevnte punkt (Fylles ikke ut i begrensede konkurranser.):	Ja/Nei
Organisatorisk og juridisk stilling	
Økonomisk og finansiell kapasitet	
Tekniske og faglige kvalifikasjoner	

Vi bekrefter at vi kan levere en felles attest for skatt (skatt, forskuddstrekk, påleggstrekk, arbeidsgiveravgift) og merverdiavgift (Skatteattest) som ikke er eldre enn 6 mnd,	
--	--

Vi støtter oss også på andre leverandører for å bli kvalifisert*	
Kvalifikasjonskrav:	Leverandør:

Oppdragsgiver plikter/har rett til å avvise en leverandør som er omfattet av avvisningsgrunnene i FOA § 9 -5. For å avklare om leverandøren skal/kan avvises må spørsmålene nedenfor besvares. Merk reglene om identifikasjon i § 24-3, hvor det blant annet fremgår at feil eller overtredelsen begått av person i leverandørens administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan sidestilles med feil eller overtredelser begått av selskapet.

Eventuelle avvisningsgrunner	Besvarelse ja/nei (dersom ja – utdyp i eget vedlegg)
Foreligger det inhabilitet som oppdragsgiveren ikke kan avhjelpe med mindre inngripende tiltak, jf. § 9-5 (1) b?	
Er leverandøren rettskraftig dømt eller har vedtatt et forelegg for følgende straffbare forhold (gjelder ikke dersom det er gått mer enn 5 år fra rettskraftig dom eller vedtakelse av forelegg), jf. § 9-5 (2)? <ul style="list-style-type: none"> ○ deltakelse i en kriminell organisasjon ○ korrupsjon ○ bedrageri ○ terrorhandlinger eller straffbare handlinger med forbindelse til terroraktivitet ○ hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme ○ barnearbeid og andre former for menneskehandel 	
Har leverandøren unnlatt å oppfylle sine forpliktelser til å betale skatter, avgifter og trygdeavgifter i Norge jf. § 9-5 (3) a?	
Har leverandøren begått alvorlige eller gjentatte brudd på bestemmelser om miljø, arbeidsforhold og sosiale forhold som følger av nasjonale regler, EØS-regler, tariffavtaler eller internasjonale avtaler, jf. § 9-5 (3) b og se § 24-2 (3) c?	
Har leverandøren i denne eller andre konkurranser (inntil 3 år tilbake i tid) inngått avtaler med hensikt å vri konkurransen, jf. § 9-5 (3) b og se § 24-2 (3) e?	

Har leverandøren (inntil 3 år tilbake i tid) begått et vesentlig kontraktsbrudd i forbindelse med oppfyllelsen av en kontrakt med en oppdragsgiver som er omfattet av anskaffelsesloven. Dette forutsetter at bruddet har ført til heving av kontrakten, erstatning eller lignende sanksjoner, jf. § 9-5 (3) b og se § 24-2 (3) f?	
Har leverandøren (inntil 3 år tilbake i tid) begått alvorlige feil som medfører tvil om hans yrkesmessige integritet, jf. § 9-5 (3) b og se § 24-2 (3) i?	

Solidaransvarserklæring

Statsbygg krever at når en leverandør støtter seg på kapasiteten til andre virksomheter for å oppfylle kravene til økonomisk og finansiell kapasitet, er de solidarisk ansvarlig for utførelsen av kontrakten. Tilbydere som vil støtte seg på andre foretaks økonomiske og finansielle kapasitet for å bli kvalifisert, må godtgjøre at de reelt disponerer over de aktuelle ressurser ved en solidaransvarserklæring, jf. forskrift om offentlige anskaffelser av 12. august 2016 nr 974 § 16-10 (4) og forskrift om forsvars- og sikkerhetsanskaffelser av 4. oktober 2013 nr 1185 § 8-11 (2) og (4).

Solidaransvarserklærende foretak (morselskap eller lignende)	
Firmanavn:	Organisasjonsnummer:
Adresse:	

innestår overfor Statsbygg (oppdragsgiver) i forbindelse med «Prosjekt 1239201 HVL Stord, Renovering av Aulaen», «Kontrakt K101 Totalentreprise» for at de hefter solidarisk for ethvert krav i tilfelle av at nedenstående foretak ikke oppfyller sine forpliktelser overfor Statsbygg, slik at Statsbygg kan holde hvem som helst av de to foretak ansvarlig for gjennomføring og betalingen av ethvert skyldig beløp grunnet nedenstående foretaks manglende oppfyllelse av forpliktelser som springer ut av kontraktsforholdet mellom nedenstående foretak og oppdragsgiver.

Foretak (som er leverandør/tilbyder i konkurransen)	
Firmanavn:	Organisasjonsnummer:

Sted/dato: _____

_____
Solidaransvarserklærende virksomhets underskrift

AVTALE

1239201 - K101

mellom

STATSBYGG

som byggherre

og

(fyll inn navn på totalentreprenør (firma))

organisasjonsnr:

som entreprenør

for

1239201 HVL Stord, Renovering av Aulaen
K101 Totalentreprise

AVTALEDOKUMENT

Til prosjektleder/de prosjekterende: Malen må fylles ut/redigeres der dette er angitt. Av hensyn til ensartet dokumentbruk i Statsbygg må det ikke foretas andre endringer i malen enn det prosjektet krever. Avvik skal avklares med prosjekteier og FJ. All tekst i rød kursiv slettes før utsendelse.

Dette avtaledokument brukes av Statsbygg som avtaleformular ved inngåelse av avtale der NS 8407 *Alminnelige kontraktsbestemmelser for totalentrepriser* i kombinasjon med Statsbyggs Totalentreprisebok benyttes.

***

Mellom Statsbygg som byggherre

Organisasjonsnr.: 971 278 374

Postadresse: Postboks 232 Sentrum, 0103 Oslo

Kontoradresse: Biskop Gunnerus' gate 6

Telefonnr.: 22 95 40 00

og ..... som entreprenør

Organisasjonsnr.: .....

Postadresse: .....

Telefonnr.: .....

er det inngått følgende avtale:

I. KONTRAKTSDOKUMENTENE (NS 8407 PKT 2.1)

Følgende dokumenter inngår i denne avtalen:

1. Dette avtaledokumentet
2. Referater og skriftlig materiale fra oppklarende drøftelser *eller forhandlinger (rød tekst strykes dersom det har vært avholdt anbudskonkurranse)* avholdt etter at tilbud ble inngitt og som er godkjent av begge parter, herunder dokumenter inntatt i vedlegg... til dette avtaledokument og opplistet nedenfor;

(fyll inn dato og referansenummer).....
3. Totalentreprenørens tilbud, datert ..... og inntatt som vedlegg ... til dette avtaledokument
4. Konkurransesgrunnlaget, herunder Statsbyggs Totalentreprisebok inntatt som vedlegg ... til dette avtaledokument *(her bør i tillegg til innbydelsesbrevet med vedlegg (alle PAer som er*

relevante for kontrakten og YT må legges ved), eventuelle referater eller skriftlig materiale fra befaringer eller konferanser avholdt før tilbudet ble inngitt, rettelser, suppleringer og endringer av konkurransegrunnlaget og svar på forespørsler fra tilbyderne, jf. anskaffelsesforskriften §§ 8-4 (4) og 14-2, og kunngjøringen vedlegges) (Dersom det har vært avholdt en begrenset konkurranse, bør innlevert materiale i kvalifisering inntas som nytt pkt 5 nedenfor og Statsbyggs kvalifiseringsgrunnlag som nytt pkt 6. Eksisterende pkt 5 og 6 blir nye pkt 7 og 8.)

5. NS 8407

6. *(Eventuelle andre dokumenter.....)*

II. KONTRAKTSSUM (NS 8407 PKT 1.6)

Kontraktarbeidet skal utføres for:

Tilbudssum

kr .....

Eventuelle korreksjoner:

.....

kr .....

.....

kr .....

.....

kr .....

Eventuelle opsjoner som er gjort gjeldende,
herunder byggeplassadministrasjon/tiltransport av entreprenør(er):

.....

kr .....

.....

kr .....

.....

kr .....

Sum eksklusive merverdiavgift

kr .....

Merverdiavgift ..... %*

kr .....

Kontraktssum

kr .....*(Opsjoner som ennå ikke er gjort gjeldende tas ikke inn her.)**(*Husk å legge ved [Commercial Invoice](#) dersom kontraktspart er utenlandsk (Blåboka punkt 18.2) – Se ellers lenke til [Statsbyggs temaside kjøp fra utlandet](#), spesielt ved inngåelse av kontrakt som gjelder Svalbard eller ambassade i utlandet, eller kontrakt med utenlandsk entreprenør.)*

III. PARTENES REPRESENTANTER OG ADRESSER (NS 8407 PKT 5 OG 9)

Statsbyggs representant (prosjektleder) er:

.....

Avtalt adresse for varsler og krav til Statsbygg:

Statsbygg ved prosjektleder

Postadresse: Postboks 232 Sentrum, 0103 Oslo

Mal godkjent dato: 01.12.2021
Mal saksnr 2016/13770Mal dokumenteier: B-direktør
Mal utgiver og forfatter: FJ

Kontoradresse: Biskop Gunnerus' gt. 6

Telefon: 22 95 40 00

E-post: Postmottak@statsbygg.no med kopi til prosjektleder NN@statsbygg.no (alternativt en prosjekt-e-postadresse som kopi-adresse)

All post skal merkes med (prosjektnummer + prosjektnavn + kontraktsnummer).

Alle fakturaer og kreditnotaer skal sendes elektronisk til Statsbyggs fakturamottak, se <https://www.statsbygg.no/kontakt/fakturainformasjon> for mer informasjon.

Totalentreprenørens representant er:

.....

Avtalt adresse for varsler og krav til totalentreprenør:

Adresse: .....

Telefon: .....

E-post: .....

*(E-post adresse for varsler/krav bør være en postmottaksadresse eller en prosjektadresse siden prosjektleder kan bli syk...)***IV. DAGMULKTSBELAGTE FRISTER (NS 8407 PKT 21 OG 40, TOTAL-ENTREPRISEBOKA PKT 18)**

Utarbeidelse av fremdriftsplan, jf. NS 8407 pkt 21.2: .....

Igangsetting på byggeplass: .....

Overlevering av utkast til FDV-dokumentasjon: .....

Oppstart prøvedrift: .....

Overlevering av FDV-dokumentasjon: .....

Overtakelse: .....

Andre dagmulktsbelagte frister:

(Oppramsingen av dagmulktsbelagte frister her må være uttømmende. For delfrister bør dagmulktsbeløpets størrelse angis som et kronebeløp, ikke ved en henvisning til NS 8407 pkt. 40.3 b, da denne bestemmelsen er uklar. Delfristene med angitt dagmulkts i kroner, bør legges inn i dette punkt IV ovenfor allerede ved utsendelse av avtaledokumentet sammen med konkurransegrunnlaget.)

.....

For øvrig gjelder de tidsfristene som er oppført i de øvrige kontraktsdokumentene.

V. DAGMULKT-/MULKTBELAGTE PLIKTER/BOT (TOTALENTREPRISE BOKA PKT 10 OG 36)

Isolerglassruter	Totalentrepriseboka pkt 10.9
Miljøskadelige stoffer og kjemikalier	Totalentrepriseboka pkt 10.9
Rapportering avfallshåndtering (hovedentreprenør)	Totalentrepriseboka pkt 10.9
Avfallshåndtering	Totalentrepriseboka pkt 10.10
Bytte av nøkkelpersonell	Totalentrepriseboka pkt 10.12
Lærlingeklausul	Totalentrepriseboka pkt 36.2

VI. UNDERSKRIFT

Avtalen vil bli signert digitalt. Signatur vil fremkomme av en egen signaturfil opprettet i Mercellportalen.

TOTALENTREPRISEBOKA

STATSBYGG

GENERELLE OG SPESIELLE

KONTRAKTSBESTEMMELSER

FOR

TOTALENTREPRISER

Innhold

DEL I 4

GENERELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER.....	4
1 Definisjoner – Byggherre (NS 8407 pkt. 1.1)	4
2 Møter	4
2.1 Byggherremøter (NS 8407 pkt. 4.2)	4
2.2 Møter med kontraktsmedhjelpere (NS 8407 pkt. 4.3).....	4
3 Partenes sikkerhetsstillelse (NS 8407 pkt. 7).....	4
4 Totalentreprenørens forsikring (NS 8407 pkt. 8).....	5
5 Partenes representanter (NS 8407 pkt. 9)	5
6 Kontraktsmedhjelpere (NS 8407 pkt. 10).....	5
6.1 Plikter	5
6.2 Sanksjoner	5
7 Tiltransport av entreprenører (NS 8407 pkt. 12.1, 12.2 og 12.3)	6
8 Krav til prosessen (NS 8407 pkt. 15)	6
8.1 Kvalitetssikring	6
8.2 Sanksjonsloven med tilhørende forskrifter	6
8.2.1 Totalentreprenørens plikt til å etterleve sanksjonsloven med tilhørende forskrifter	6
8.2.2 Totalentreprenørens informasjons- og dokumentasjonsplikt	7
9 Prosjektering (tillegg til NS 8407 pkt. 16.1).....	7
10 Forhold på byggeplassen (NS 8407 pkt. 18).....	7
10.1 Internkontroll. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA).....	7
10.2 HMS-kort og ID	8
10.3 Rapporteringsplikt til Skatteetaten Brukerdialog, utland (tidligere Sentralskattekontoret for utenlandssaker (SFU)).....	8
10.4 Krav til lønns- og arbeidsvilkår – sosial dumping	8
10.5 Fast ansatte	9
10.6 Innleie fra bemanningsforetak.....	9
10.7 Forbud mot kontant betaling	10
10.8 Ytre miljø - Tropisk tømmer og fredet skog	10
10.9 Ytre miljø - Isolerglassruter, miljøskadelige stoffer og kjemikalier, avfallsregnskap	10
10.10 Ytre miljø - Mangelfull avfallshåndtering	11
10.11 Ytre miljø - Pliktig medlemskap i returordning for emballasje.....	11
10.12 Bytte av nøkkelpersonell (tillegg til NS 8407 pkt. 18.3)	11
11 Byggherrens rett til å føre kontroll (NS 8407 pkt. 20.2).....	12
11.1 Innsynsrett	12
11.2 StartBANK.....	12
11.3 Registrering av leverandører og egenrapportering om seriositet	12
11.4 Byggherrens rett til å innhente opplysninger (Opplysninger om skatt og avgift (OSA)).....	13
12 Forskudd (tillegg til NS 8407 pkt. 27).....	13
13 Generelle betalingsbestemmelser (NS 8407 pkt. 28).....	13
13.1 Generelt	13
13.2 Utenlandske totalentreprenører, import og merverdiavgift mv	13
14 Endringer (NS 8407 pkt. 31)	13
14.1 Retten til å pålegge endringer (NS 8407 pkt. 31.1)	13
14.2 Særskilt varsel om økte utgifter til rigg og drift mv. (NS 8407 pkt. 34.1.3).....	13
14.2.1 Regulering i uendret byggetid.....	14
14.2.2 Regulering i forlenget byggetid.....	14
15 Uenighet om endringer mv. - Totalentreprenørens søksmål (NS 8407 pkt. 35.2).....	15
16 Byggherrens rett til å nekte overtakelse (tillegg til NS 8407 pkt. 37.3 tredje ledd)	15
17 Prøvedrift (NS 8407 pkt. 38.2)	15
17.1 Prøvedrift	15
17.2 Justering av prøvedriftsperiodens lengde	15
17.3 Overtakelse	16

18	Forsinkelse (NS 8407 pkt. 40)	16
18.1	Dagmulkbelagte frister (NS 8407 pkt. 40.2)	16
18.2	Dagmulkens størrelse (NS 8407 pkt. 40.3)	16
19	Oppsigelse (NS 8407 pkt. 45)	16
20	Rettigheter til prosjektmateriale (NS 8407 pkt. 47.2.2)	16
21	Misligholdt kontraktsforpliktelse - konsekvens for senere konkurranser (tillegg til NS 8407) ...	16
22	Reklame og kontakt med media (tillegg til NS 8407 kap. XI)	17
22.1	Reklame	17
22.2	Kontakt med media	17
23	Tvister (NS 8407 pkt. 50)	17
23.1	Foreløpig oppmannsavgjørelse (NS 8407 pkt. 50.3)	17
23.2	Tvisteløsning (NS 8407 pkt. 50.4)	17
	DEL II	18
	SPESIELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER	18
24	Tiltransport av entreprenører (NS 8407 pkt. 12.1, 12.2 og 12.3)	18
25	Byggeplassadministrasjon og fremdriftskontroll (NS 8407 pkt. 12.4)	18
26	Tiltransport av prosjekterende (NS 8407 pkt. 13)	18
27	Lover, forskrifter og andre offentlige vedtak/Offentlige vedtak (NS 8407 pkt. 16.3)	18
28	Etisk handel (tillegg til NS 8407 kap 18)	19
28.1	Overholdelse av internasjonale konvensjoner og arbeidsmiljølovgivningen i produksjonsland	19
28.2	Policy og rutiner for aktsomhetsvurderinger	19
28.3	Kontraktoppfølging	20
28.4	Sanksjoner	21
29	Forhold på byggeplassen (tillegg til NS 8407 pkt. 18)	21
30	Arbeidstid (NS 8407 pkt. 18.8)	21
31	Avtalt plassering av risikoen for forhold ved grunnen (NS 8407 pkt. 23)	22
32	Avtalt risikoovergang – prosjektering (NS 8407 pkt. 24.2)	22
33	Faktureringsplan (NS 8407 pkt. 27.2)	22
34	Prøvedriftsperiodens lengde (tillegg til NS 8407 pkt. 38.2)	22
35	Opsjoner (tillegg til NS 8407)	22
36	Lærlingeklausul (tillegg til NS 8407)	24
36.1	Plikt til bruk av lærling	24
36.2	Sanksjoner	24
37	Faglærte håndverkere	25
	Blankett 1A - NS 8407 Sikkerhetsstillelse	26
	Blankett 1B - NS 8407 Sikkerhetsstillelse	28
	Blankett 2 - NS 8407 Forsikringsattest tingsforsikring	31
	Blankett 3 - NS 8407 Forsikringsattest ansvarsforsikring	33
	Blankett 4 - NS 8407 Bankgaranti for kontraktsforskudd	35

Som generelle kontraktsbestemmelser gjelder NS 8407:2011 *Alminnelige kontrakts-bestemmelser for totalentrepriser* med de presiseringer og endringer som er angitt nedenfor. Endringer og presiseringer til NS 8407 er delt i to; de generelle kontraktsbestemmelser i del I som er identiske for alle kontrakter der Totalentrepriseboka benyttes, og de spesielle kontraktsbestemmelser i del II som kan variere fra kontrakt til kontrakt.

Innenfor hver del av Totalentrepriseboka er presiseringer og endringer til NS 8407 angitt i kronologisk rekkefølge med henvisninger til aktuell bestemmelse i standarden.

DEL I GENERELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER

1 Definisjoner – Byggherre (NS 8407 pkt. 1.1)

Statsbygg er byggherre. Byggherrens oppdragsgivere, leietakere og brukere regnes som tredjemenn i relasjon til denne kontrakt.

2 Møter

2.1 Byggherremøter (NS 8407 pkt. 4.2)

Referat føres av byggherren eller den han utpeker.

2.2 Møter med kontraktsmedhjelpere (NS 8407 pkt. 4.3)

Byggherren skal innkalles til prosjekterings- og underentreprenørmøter (herunder byggemøter, fremdriftsmøter, m.v.), og skal ha anledning til å delta på disse møtene. Totalentreprenøren skal føre referat fra møtene, og byggherrens representant skal ha kopi av møtereferatene.

Prosjekteringsmøter skal avholdes hver 14. dag.

I byggeperioden skal det avholdes underentreprenørmøter hver 14. dag. I tillegg skal det avholdes regelmessige framdrifts-/koordineringsmøter, samt nødvendige særmøter.

3 Partenes sikkerhetsstillelse (NS 8407 pkt. 7)

Totalentreprenørens sikkerhetsstillelse i henhold til NS 8407 pkt. 7, skal innen 14 dager etter kontraktsinngåelse dokumenteres ved utfylling av vedlagte formular; Blankett 1A - NS 8407 Sikkerhetsstillelse, med mindre annet følger nedenfor.

Totalentreprenøren plikter ikke å stille sikkerhet i utførelsesperioden, dersom hele kontraktssummen skal betales etter overtakelse. Sikkerhetsstillelse kun for reklamasjonsperioden må dokumenteres senest 14 dager før kontraktssummen forfaller til betaling ved utfylling av vedlagte formular; Blankett 1B - NS 8407 Sikkerhetsstillelse.

Dersom kontraktssummen ikke overstiger NOK 250.000, plikter totalentreprenøren ikke å stille sikkerhet i utførelses- og reklamasjonsperioden.

4 Totalentreprenørens forsikring (NS 8407 pkt. 8)

Tingsforsikringen skal gjelde inntil alle arbeider vedrørende hele bygget, anlegget og/eller prosjektet er overtatt av byggherren.

Totalentreprenørens forsikringer i henhold til NS 8407 pkt. 8 skal innen 14 dager etter kontraktsinngåelse dokumenteres ved utfylling av vedlagte formularer; Blankett 2 - NS 8407 Forsikringsattest tingsforsikring og Blankett 3 - NS 8407 Forsikringsattest ansvarsforsikring.

5 Partenes representanter (NS 8407 pkt. 9)

Prosjektleder er byggherrens representant, jf. NS 8407 pkt. 9.

Byggherreombudet skal ta seg av byggherrens forhold på byggeplass. Byggherreombudet har fullmakt til, ved bruk av rekvisisjon, å bestille arbeider utført for et beløp inntil NOK 100.000 eks. mva., med mindre det er særlig avtalt et annet beløp.

Byggherreombudet har fullmakt til å avvise krav om tillegg og fristforlengelse.

6 Kontraktsmedhjelpere (NS 8407 pkt. 10)

6.1 Plikter

Totalentreprenøren kan ikke ha flere enn to ledd underentreprenører, herunder bemanningsforetak, i kjede under seg, for utførelse av kontraktarbeider. Byggherren kan samtykke til flere ledd dersom det på grunn av uforutsette omstendigheter er nødvendig for å oppfylle kontrakten. Totalentreprenøren skal fortløpende sende informasjon om de virksomheter som skal medvirke til å oppfylle de vesentlige delene av kontrakten. Informasjonen skal sendes så snart den er kjent for totalentreprenøren, og senest to uker før de aktuelle arbeidene skal starte opp.

Bruk av enkeltpersonforetak skal begrenses. I de tilfeller det benyttes enkeltpersonforetak, skal totalentreprenøren dokumentere at enkeltpersonforetaket driver reell næringsvirksomhet, fører regnskap i samsvar med gjeldende lov og forskrift om bokføring, og sender inn mva.-oppgaver 6 ganger per år.

Totalentreprenøren skal ikke engasjere underentreprenører for å utføre arbeid under denne kontrakten som er i en situasjon som nevnt i forskrift om offentlige anskaffelser § 24-4 (3).

Totalentreprenøren skal til enhver tid holde byggherren orientert om kontaktopplysninger til underleverandørene sine og hvem som har signaturrett for disse.

Alle avtaler totalentreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

6.2 Sanksjoner

Brudd på ovennevnte plikter gir byggherren rett til å kreve at forholdet rettes opp, om nødvendig ved skifte av underleverandøren, innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Det samme gjelder dersom opplysningene i skatteattest viser at underleverandøren ikke har oppfylt sine forpliktelser overfor skattemyndighetene. Omkostningene som følge av hevning av underentreprenørens avtale, skal bæres av totalentreprenøren.

Ved mislighold av ovennevnte plikter eller NS 8407 pkt. 10, kan byggherren nekte den aktuelle underentreprenøren og dennes ansatte tilgang til byggeplassen.

Vesentlig mislighold av ovennevnte plikter kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving.

Alle avtaler totalentreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

7 Tiltransport av entreprenører (NS 8407 pkt. 12.1, 12.2 og 12.3)

Ved tiltransport av sideentreprenør plikter totalentreprenøren å stille sikkerhet iht. NS 8407 pkt. 7.1, 7.3, 35.1 og 42.3.

8 Krav til prosessen (NS 8407 pkt. 15)

8.1 Kvalitetssikring

Totalentreprenøren skal ha og følge et styringssystem som oppfyller kravene i følgende kapitler i NS-EN-ISO 9001:2015, kapitlene

4.4. Ledelsessystemet for kvalitet og systemets prosesser

5.1. Lederskap og forpliktelse

7 Støtte

9.1. Overvåking, måling, analyse, evaluering

9.2. Interne revisjoner.

Styringssystemet skal oppfylle kravene i NS-EN-ISO 14001:2015 kapittel 4 Krav til miljøstyringssystem, eller tilsvarende krav i andre relevante miljøstandarder.

Totalentreprenøren skal utarbeide en kvalitetsplan, i henhold til mal utarbeidet av byggherren, som oppfyller kravene i NS-EN-ISO 10005:2018. Hvis ikke annet er avtalt, skal kvalitetsplanen foreligge senest 30 dager etter kontraktsinngåelse.

Totalentreprenøren skal kunne dokumentere at han utfører revisjoner av sitt arbeid opp mot kravene i styringssystemet og kvalitetsplanen. Hvis ikke annet avtales, skal revisjoner skje minimum en gang per år. Byggherren skal kunne delta på systemrevisjoner.

8.2 Sanksjonsloven med tilhørende forskrifter

8.2.1 Totalentreprenørens plikt til å etterleve sanksjonsloven med tilhørende forskrifter

Totalentreprenøren har plikt til å opptre i overensstemmelse med sanksjonsloven av 16. april 2021 nr.18 med tilhørende forskrifter.

Totalentreprenøren har ansvar for, og skal sørge for, at selskaper i totalentreprenørens konsern eller selskaper som totalentreprenøren har kontrollerende eierskap eller myndighet i, kontraktsmedhjelpere og enhver annen i leverandørkjeden, samt daglig leder, styreleder og andre ledende ansatte hos totalentreprenøren og i de nevnte selskaper, opptre i overensstemmelse med ovennevnte regelverk.

Brudd på pliktene i første og andre ledd skal alltid anses som et vesentlig kontraktsbrudd.

Byggherren kan kreve erstatning for ethvert økonomisk tap eller skade som byggherren måtte lide som følge av kontraktsbruddet.

Med mindre totalentreprenøren retter kontraktsbruddet innen en angitt frist, kan byggherren heve hele eller deler av kontrakten i henhold til bestemmelsene i kontrakten.

Byggherren kan bestemme at totalentreprenøren skal skifte ut kontraktmedhjelpere og enhver annen i leverandørkjeden dersom det avdekkes brudd på kontraktens bestemmelser i andre, jf. første ledd.

8.2.2 Totalentreprenørens informasjons- og dokumentasjonsplikt

Totalentreprenøren skal til enhver tid holde byggherren informert og oppdatert om forhold av betydning for kontraktens bestemmelser om sanksjonslovgivningen.

Totalentreprenøren skal på forespørsel fra byggherren, og innen 14 dager etter at forespørselen er sendt, fremlegge dokumentasjon på etterlevelse av kontraktens bestemmelser i punkt 8.2.1. Dette gjelder blant annet dokumentasjon om

- (i) juridiske personer,
- (ii) fysiske personer,
- (iii) opprinnelsen til varer, materialer og andre innsatsfaktorer som benyttes i gjennomføringen av kontraktarbeidene,
- (iv) transport av varer, materialer og andre innsatsfaktorer som benyttes i gjennomføringen av kontraktarbeidene.

Dersom totalentreprenørens dokumentasjon er mangelfull, og totalentreprenøren ikke framskaffer den etterspurte dokumentasjonen innen 14 dager etter å ha blitt gjort oppmerksom på forholdet, kan byggherren selv innhente informasjonen og belaste totalentreprenøren for kostnadene.

9 Prosjektering (tillegg til NS 8407 pkt. 16.1)

Modellbasert prosjektering (BIM) og papirløs byggeplass

Totalentreprenøren skal som en del av leveransen til byggherren benytte bygningsinformasjonsmodellering (BIM) og levere BIM-modeller.

Totalentreprenørens leveranser skal være i henhold til avtalt BIM-kravdokument.

Prosjektering som ikke er i samsvar med ovennevnte krav, er å anse som mangelfull og gir byggherren grunnlag for å gjøre sanksjoner gjeldende i henhold til kontrakten.

Totalentreprenøren skal basere all sin planlegging og produksjon på bruk av modeller og tegninger i digital form. Papirtegninger skal ikke forekomme på byggeplassen.

10 Forhold på byggeplassen (NS 8407 pkt. 18)

10.1 Internkontroll. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)

Totalentreprenøren skal følge den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølov med tilhørende forskrifter, byggherrens SHA-plan og byggherrens eller koordinators anvisninger.

Totalentreprenøren plikter å ha et internkontrollsystem iht. forskrift om systematisk helse- miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter.

Relevante deler av byggherrens SHA-plan skal innarbeides i, og følges opp gjennom totalentreprenørens internkontroll. Innarbeidingen skal skje slik at SHA-planens bestemmelser kan identifiseres.

Med mindre annet er avtalt, skal all kommunikasjon mellom nøkkelpersoner i prosjektet foregå på norsk. Totalentreprenøren skal sørge for at arbeidstakerne han og eventuelle underleverandører benytter kan kommunisere på en slik måte at manglende kommunikasjon ikke utgjør en sikkerhetsrisiko, se for øvrig krav i SHA-planen.

Ved brudd på ovennevnte plikter har byggherren rett til å stanse arbeidene i den utstrekning byggherren anser det nødvendig.

Vesentlig mislighold av ovennevnte plikter kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving. Der slikt mislighold består i stadige brudd på pliktene, kan byggherren heve selv om totalentreprenøren retter forholdene. Byggherren kan på samme måte kreve at totalentreprenøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.

10.2 HMS-kort og ID

Alle arbeidstakere skal, lett synlig, bære gyldig HMS-kort utstedt av Arbeidstilsynet. Ordrebekreftelse med QR-kode kan aksepteres sammen med gyldig ID. Søknadsskjema eller annen dokumentasjon aksepteres ikke som HMS-kort.

Alle skal fremvise gyldig legitimasjon ved inntakskontroll. For øvrig skal gyldig legitimasjon kunne fremvises på forespørsel fra byggherren, representanter som utfører kontroll på vegne av byggherren og representanter fra kontrolletatene. Personer som ikke kan fremvise HMS-kort og gyldig legitimasjon, vil kunne bli bortvist fra byggeplassen.

10.3 Rapporteringsplikt til Skatteetaten Brukerdialog, utland (tidligere Sentralskattekontoret for utenlandssaker (SFU))

Kontrakt gitt til utenlandsk leverandør eller underleverandør, og alle arbeidstakere på slik kontrakt, skal rapporteres til Skatteetaten Brukerdialog, utland i henhold til skatteforvaltningsloven § 7-6.

Entreprenør er ansvarlig for at slik rapportering skjer i hele leverandørkjeden. Totalentreprenøren skal på forespørsel dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av innmeldingsskjema eller kvittering fra Altinn.

Eventuelt ansvar for skatter eller avgifter, gebyrer eller tvangsmulkt ilagt byggherren som følge av at totalentreprenøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet, er totalentreprenørens ansvar og skal betales av ham.

10.4 Krav til lønns- og arbeidsvilkår – sosial dumping

Totalentreprenøren er ansvarlig for at egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til:

- Forskrift om allmenngjort tariffavtale.
- Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter av 8. februar 2008 der denne kommer til anvendelse. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkårene være i henhold til landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Totalentreprenøren plikter på forespørsel å dokumentere lønns- og arbeidsvilkårene for egne arbeidstakere, arbeidstakere hos eventuelle underleverandører og innleide. Opplysningene skal dokumenteres ved blant annet kopi av arbeidsavtale, lønnslipp, timelister og arbeidsgiverens bankutskrift. Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder. Totalentreprenøren plikter å gi byggherren innsyn i hvilke kontroller som er gjennomført i leverandørkjeden og resultat fra kontrollene. Alvorlige brudd som avdekkes i slike kontroller, skal uopfordret meldes til byggherren, med beskrivelse av hvordan forholdene vil bli rettet opp.

Ved brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår skal totalentreprenøren straks rette forholdet. Byggherren har rett til å holde tilbake et beløp tilsvarende ca. to ganger innsparingen for arbeidsgiveren, uavhengig av om arbeidstaker selv har fremmet krav mot sin arbeidsgiver. Tilbakeholdsretten opphører så snart retting etter foregående ledd er dokumentert.

Brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår gir byggherren rett til å stanse arbeidene eller, i alvorlige eller gjentatte tilfeller, å heve kontrakten. Dette gjelder uavhengig av hvor i leverandørkjeden bruddet har skjedd. Retten til heving gjelder selv om totalentreprenøren retter forholdene. Dersom bruddet har skjedd i underleverandørleddet, herunder hos bemanningsforetak, kan byggherren også kreve at totalentreprenøren skifter ut underleverandøren. Dette skal skje uten omkostninger eller risiko for byggherren.

Manglende dokumentasjon på lønns- og arbeidsvilkår nevnt i punkt 10.4 første ledd likestilles med brudd på bestemmelsen og kan sanksjoneres av byggherren som om det forelå brudd.

Alle avtaler totalentreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

10.5 Fast ansatte

Minimum 80% av kontraktarbeidet skal til enhver tid utføres av fast ansatte med reell stillingsprosent (minimum 80%). Innleid arbeidskraft anses ikke som fast ansatt etter denne bestemmelsen. Byggherren kan gjøre unntak fra kravet til 80 %, for eksempel der midlertidig ansatte erstatter fast ansatte som er i svangerskapspermisjon, er syke e.l.

Totalentreprenøren skal redegjøre for hvordan kravet vil bli oppfylt, samt jevnlig oversende rapporter som viser oppfylleelsesgraden. Alle avtaler totalentreprenøren inngår for utførelse av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

Byggherren kan stanse arbeidet for totalentreprenørens regning og risiko dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Alvorlige eller gjentakende brudd på denne bestemmelsen kan anses å være vesentlig mislighold av kontrakten.

10.6 Innleie fra bemanningsforetak

Som bemanningsforetak regnes virksomhet som har til formål å drive utleie av arbeidskraft.

Innleide arbeidstakere skal være ansatt med reell stillingsprosent (minimum 80 %) i bemanningsforetaket.

Ved bruk av innleid arbeidskraft i henhold til arbeidsmiljølovens § 14-12 (2), skal totalentreprenøren fremlegge dokumentasjon på at det er inngått gyldig avtale om tidsbegrenset innleie med tillitsvalgte som til sammen representerer et flertall av den arbeidstakerkategori innleien gjelder.

Ved innleie skal det være fast ansatte faglærte arbeidere fra innleiebedriften på alle arbeidslag til enhver tid.

Ved bruk av innleid arbeidskraft fra bemanningsforetak, gjelder arbeidsmiljølovens § 14-12 a om likebehandling av lønns- og arbeidsvilkår.

Alle avtaler totalentreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

Der byggherren påpeker brudd på bestemmelsene om innleie hos totalentreprenøren eller dennes underentreprenører, skal totalentreprenøren straks sørge for å rette forholdet.

Dersom totalentreprenøren ikke retter forholdet, kan byggherren stanse arbeidene for totalentreprenørens regning og risiko. I alvorlige eller gjentatte tilfeller kan byggherren også heve kontrakten.

10.7 Forbud mot kontant betaling

Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide skal utbetales til konto i bank, uten kostnader for den ansatte.

For å motvirke svart økonomi og for å sikre sporbarhet i transaksjoner, skal all betaling leverandører foretar for kjøp til Statsbygg foretas med elektronisk betalingsmiddel. Leverandørene skal derfor f. eks ikke kunne kjøpe byggevarer med kontanter.

10.8 Ytre miljø - Tropisk tømmer og fredet skog

Som følge av at byggherren ikke skal ha regnskogmateriale eller materiale fra fredet skog i sine bygg eller på sine byggeplasser, og som følge av manglende pålitelige sertifiseringsordninger for trevirke, skal totalentreprenøren planlegge og utføre kontraktarbeidet slik at tropisk trevirke ikke blir benyttet eller forefinnes på byggeplass.

Totalentreprenøren kan søke byggherren om unntak fra dette. Vedlagt søknaden skal følge dokumentasjon fra pålitelig, uavhengig tredjepart om opprinnelsesland og tresort, samt forsikring om at trevirket ikke kommer fra regnskog eller fredet skog. Byggherren avgjør etter eget skjønn om unntak skal gis, og gjør særskilt oppmerksom på at unntak ikke kan påregnes.

Aksept av totalentreprenørens tilbud anses ikke som et meddelt unntak etter denne bestemmelse.

Dersom det på tross av bestemmelsene ovenfor, i kontraktsarbeidet eller på byggeplass, finnes eller kan finnes trevirke fra regnskog, fredet skog eller tropisk trevirke som ikke er godkjent av byggherren, er dette å anse som en mangel som kan kreves rettet for totalentreprenørens regning, uavhengig av kostnadene ved slik retting. Byggherren kan i tillegg kreve dekket sitt tap som følge av mangelen. For øvrig gjelder kontraktens misligholdssanksjoner.

10.9 Ytre miljø - Isolerglassruter, miljøskadelige stoffer og kjemikalier, avfallsregnskap

Byggherren kan kreve dagmulkt av totalentreprenøren dersom han misligholder sine plikter mht.

- a) å sikre at leverandører av isolerglassruter til byggeprosjektet deltar i et retursystem for kasserte PCB-holdige isolerglassruter, jf. avfallsforskriften av 01.06.04 nr. 930 kapittel 14
- b) miljøskadelige stoffer og kjemikalier, jf. krav i Miljøoppfølgingsplanen (MOP).

Dersom totalentreprenøren er hovedentreprenør kan byggherren i tillegg kreve dagmulkt dersom han misligholder sine plikter mht.

c) levering av avfallsrapporter, jf. MOP og Statsbyggs mal for avfallsrapportering..

For punkt a) til c) ovenfor vil dagmulkt først være aktuelt dersom forholdet ikke er rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren.

Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten per hverdag skal utgjøre én promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn NOK 1.500. Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse.

Unnlatelse av å rette forholdet innen fristens utløp anses som vesentlig mislighold og kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving i en periode på 1 måned etter fristens utløp.

For mislighold av ovennevnte plikter der misligholdet ikke kan rettes, påløper en bot på NOK 10.000 per mislighold.

10.10 Ytre miljø - Mangelfull avfallshåndtering

Dersom prosjektets og myndighetenes krav til avfallshåndtering ikke nås (se Miljøoppfølgingsplanen (MOP)), kan byggherren fastsette en mulkt oppad begrenset til NOK 150.000, som fordeles på entreprenørene i prosjektet etter byggherrens skjønn. Medfører ikke-oppfyllelse av kravene at Statsbygg ilegges tvangsmulkt, jf. avfallsforskriften § 19-6, vil differansen mellom tvangsmulkten og NOK 150.000 også fordeles på entreprenørene etter byggherrens skjønn.

10.11 Ytre miljø - Pliktig medlemskap i returordning for emballasje

En norsk entreprenør (merverdiavgiftsregistrert i Norge) skal senest ved kontraktsinngåelsen fremlegge dokumentasjon (medlemsbevis fra Grønt Punkt Norge AS eller tilsvarende ordning) for at han er medlem i en miljømessig forsvarlig returordning for sluttbehandling av emballasje eller oppfyller forpliktelsen gjennom tilsvarende egen returordning. Dersom totalentreprenøren er av den oppfatning at han ikke kommer til å benytte emballasje, skal han senest ved kontraktsinngåelsen sende en skriftlig erklæring til byggherren om dette.

10.12 Bytte av nøkkelpersonell (tillegg til NS 8407 pkt. 18.3)

Totalentreprenøren kan ikke uten byggherrens skriftlige samtykke skifte ut sin prosjektleder, anleggsleder, prosjekteringsleder eller personer som ble evaluert i forbindelse med tildeling av kontrakten eller avtalt som erstatning for slik person. Byggherren kan bare nekte samtykke dersom han har saklig grunn. Byggherren skal svare innen rimelig tid etter han har mottatt forespørsel om samtykke. Ved bytte av personell kan byggherren i rimelig utstrekning kreve kostnadsfri overlapping.

Dersom slikt personell, uten skriftlig samtykke skiftes ut, på tross av at byggherren har saklig grunn til å nekte, betales en dagmulkt på NOK 10.000 per dag. Dette gjelder ikke dersom forholdet rettes innen en rimelig frist fastsatt av byggherren. Dagmulkt påløper uansett ikke der oppdragsgiver har unnlatte å påberope seg kontraktsbrudd uten ugrunnet opphold etter at han ble kjent med personskiftet.

Samlet dagmulktsansvar etter denne bestemmelse er begrenset til 10% av kontraktssummen, maksimalt NOK 300.000. Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse.

11 Byggherrens rett til å føre kontroll (NS 8407 pkt. 20.2)

11.1 Innsynsrett

Byggherren, eller den som er bemyndiget av byggherren, skal ha rett til innsyn i totalentreprenørens kvalitets-, internkontroll (HMS) og miljøstyringssystem og de deler av styringssystemet for øvrig og regnskap, som kan ha betydning for totalentreprenørens oppfyllelse av kontrakten.

Innsynsretten omfatter revisjon ved intervjuer, inspeksjon, kontroll og dokumentgjennomgåelse. Totalentreprenøren skal vederlagsfritt yte rimelig assistanse ved slikt innsyn. Innsynsretten er begrenset til tre år etter at siste betaling har funnet sted.

Totalentreprenøren skal sikre at byggherren har tilsvarende innsynsrett hos totalentreprenørens direkte og indirekte kontraktsmedhjelpere, med mindre leveransen har en klart underordnet betydning for totalentreprenørens evne til å oppfylle sine forpliktelser overfor byggherren.

11.2 StartBANK

Totalentreprenøren skal ved kontraktsinngåelse være registrert i StartBANK.

Underentreprenører og bemanningsforetak som medvirker til å oppfylle kontrakten må være registrert i StartBANK. Registreringen må være fullført før virksomheten gis tilgang til byggeplassen.

Totalentreprenøren plikter å sørge for at informasjonen og dokumentasjonen i StartBANK til enhver tid er oppdatert. StartBANK medlemskapet skal inkludere SKAV-fullmakt.

Personell fra virksomhet som ikke er registrert i StartBANK kan nektes adgang til byggeplass.

11.3 Registrering av leverandører og egenrapportering om seriøsitet

Totalentreprenøren og hans underleverandører, herunder bemanningsforetak, plikter å fylle ut byggherrens skjema *Egenrapportering av leverandør* og laste det opp i byggherrens system for elektroniske oversiktslister. Registrering av leverandører i systemet kan ta inntil to uker. Ansatte hos leverandøren skal ikke gis adgang til byggeplass før leverandøren har status «godkjent» og de ansatte er forhåndsregistrert i systemet. Byggherren er ikke ansvarlig for eventuelle forsinkelser og andre ulemper ved manglende adgang til byggeplass, med mindre registreringsprosessen tar mer enn to uker, og dette ikke kan lastes totalentreprenøren.

Brudd på ovennevnte plikter medfører at arbeidstakere fra totalentreprenør, underleverandør eller bemanningsforetak, som ikke er godkjent i byggherrens system for elektroniske oversiktslister, kan nektes adgang eller bli bortvist fra byggeplassen. Dersom byggherren avdekker at totalentreprenøren eller noen av hans underentreprenører har startet arbeider på byggeplass uten at leverandøren har status godkjent i byggherrens system for elektroniske oversiktslister, kan byggherren ilegge totalentreprenøren en bot på kr 10 000 pr entreprenør dette gjelder.

Totalentreprenøren plikter å påse at alle arbeidstakere registrerer seg inn og ut av byggeplassen i tråd med det til enhver tid gjeldende regelverk og rutiner på den aktuelle byggeplassen. Dersom byggherren ved tilstedekontroller avdekker manglende inn-/utregistrering og/eller manglende forhåndsregistrering av personell i systemets mannskapliste, kan byggherren ilegge totalentreprenøren bot på kr 1 000 pr dag og pr person dette gjelder.

11.4 Byggherrens rett til å innhente opplysninger (Opplysninger om skatt og avgift (OSA))

Byggherren skal, for kontrakter med kontraktsverdi over nasjonal terskelverdi, ha fullmakt fra totalentreprenør og underleverandør(er) til et ubegrenset antall ganger å innhente opplysninger om de forhold som er angitt i fullmakt til innhenting av opplysninger om skatte- og avgiftsforhold mm. Fullmakten finnes her: https://dok.statsbygg.no/wp-content/uploads/2020/11/fullmakt_skatteetaten.pdf.

De rettigheter og plikter som fremgår av fullmakten, skal gjelde i 4 år fra signering av fullmakten, og fullmakten skal være generell for Statsbygg.

For kontrakter med kontraktsverdi under nasjonal terskelverdi, skal byggherren kunne kreve slik fullmakt.

12 Forskudd (tillegg til NS 8407 pkt. 27)

Et eventuelt avtalt forskudd til totalentreprenøren vil ikke bli utbetalt før godkjent sikkerhet er stillet, jf. Blankett 4 - NS 8407 Bankgaranti for kontraktsforskudd.

13 Generelle betalingsbestemmelser (NS 8407 pkt. 28)

13.1 Generelt

Faktura og kreditnota skal sendes elektronisk til Statsbyggs fakturamottak i samsvar med standarden Elektronisk handelsformat (EHF), fastsatt av Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. Faktura og kreditnota skal formidles via aksesspunkt i meldingsformidlerinfrastrukturen som forvaltes av DIFI.

13.2 Utenlandske totalentreprenører, import og merverdiavgift mv

Arbeid på fast eiendom anses som stedbundne tjenester i merverdiavgiftslovens forstand. Den utenlandske totalentreprenøren skal derfor stå som importør av alle innsatsvarer og tjenester nødvendig for å oppfylle kontrakten. Den utenlandske totalentreprenøren er forpliktet til å registrere seg for merverdiavgift i Norge (Merverdiavgiftsregisteret) rett etter kontraktsinngåelse for å kunne sende faktura iht. norske krav. Norsk merverdiavgift skal faktureres sammen med hovedkravet, og ikke i egen faktura. Milepælfaktura som etter avtalen skal faktureres før selve byggearbeidet starter, skal også inkludere merverdiavgift. Mal for customs invoice/commercial invoice, som vil bli formidlet fra byggherren, skal benyttes.

14 Endringer (NS 8407 pkt. 31)

14.1 Retten til å pålegge endringer (NS 8407 pkt. 31.1)

Byggherren kan ikke pålegge totalentreprenøren endringer utover 25% netto tillegg til kontraktssummen.

14.2 Særskilt varsel om økte utgifter til rigg og drift mv. (NS 8407 pkt. 34.1.3)

Kravene om særskilt varsel i NS 8407 pkt. 34.1.3 tredje ledd, gjelder ikke for vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging.

Følgende standardiserte bestemmelser gjelder for vederlagsjustering for kapitallytelse, rigging, drift og nedrigging:

14.2.1 Regulering i uendret byggetid

Hvis prisen på netto vederlagsjusteringer som følge av forhold beskrevet i NS 8407 pkt. 34.1.1 og 34.1.2 ikke overstiger 10% av kontraktssum, gis det ingen kompensasjon.

Overstiger prisen på netto vederlagsjusteringer 10% av kontraktssummen, gis det kompensasjon etter følgende formel:

$$\frac{0,5 A (B - 1,1 C)}{C}$$

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel eks mva.

B = kontraktsverdi av utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist eks mva.

C = opprinnelig kontraktsbeløp (kontraktssum eks mva.)

Ved utregningen av kontraktsverdi av utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist eks. mva. (B), skal det ikke tas hensyn til

- regulering av kontraktssummen pga. lønns- eller prisstigning,
- utbetaling av eventuelt påslag pga. administrasjon av sideentreprenører eller tiltransport av entreprisekontrakter/prosjekteringsoppdrag mv.,
- avbestillingserstatning,
- endringsarbeid og opsjoner som gjøres opp inklusive rigg/drift, og
- kompensasjon for økt rigg og drift i endret byggetid.

Reguleringsbeløp ifølge denne bestemmelse, lønns- og prisreguleres etter indeks som angitt i tilbudsskjemaet, regnet i måneder fra tilbudsdato til tyngdepunkt for produksjon i byggetiden.

14.2.2 Regulering i forlenget byggetid

Har totalentreprenøren krav på fristforlengelse etter NS 8407 pkt. 33.1 skal vederlagsjustering for kapitallytelse, rigging, drift og nedrigging kompenseres etter følgende formel:

$$\frac{0,7 A (Z)}{Y}$$

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel eks. mva.

Y = opprinnelig avtalt byggetid (med byggetid menes tiden fra oppstart byggeplass (dersom dato for dette er angitt i konkurransegrunnlaget gjelder denne, hvis ikke gjelder dato for første tilrigging på byggeplass) til opprinnelig avtalt oppstart prøvedrift (opprinnelig avtalt overtakelsesdato dersom ingen prøvedrift er avtalt)

Z = forlengelsen utover opprinnelig byggetid

Dersom fristforlengelse kun er gitt for deler av arbeidene, skal A reduseres forholdsmessig.

Reguleringsbeløp ifølge denne bestemmelse, lønns- og prisreguleres etter indeks som angitt i tilbudsskjemaet, regnet i måneder fra tilbudsdato til tyngdepunkt for produksjon i byggetiden.

15 Uenighet om endringer mv. - Totalentreprenørens søksmål (NS 8407 pkt. 35.2)

NS 8407 pkt. 35.2 a) utgår.

16 Byggherrens rett til å nekte overtakelse (tillegg til NS 8407 pkt. 37.3 tredje ledd)

Med manglende dokumentasjon menes også feil og mangler ved de bygningsinformasjonsmodeller totalentreprenøren etter kontrakten skal utarbeide for byggherren.

17 Prøvedrift (NS 8407 pkt. 38.2)

17.1 Prøvedrift

Med mindre annet er avtalt skal det gjennomføres en prøvedriftsperiode på tekniske anlegg og installasjoner (heretter samlet kalt tekniske anlegg). Med prøvedriftsperiode menes et avtalt tidsrom hvor anlegget prøves under normale driftsforhold, innbefattet samkjøring og, hvis nødvendig, integrert systemtesting med andre tekniske anlegg, og hvor byggherren i prøvedriftsperioden har slik disposisjonsrett som nevnt nedenfor.

Oppstart av prøvedriftsperiode skjer før overtakelse, men etter avholdt og godkjent ferdigbefaring og når funksjonsprøver er ferdig og kontrollert (ferdigstillelse). For ferdigbefaringen og rett til å nekte å godkjenne ferdigbefaringen, gjelder reglene for overtakelsesforretning i NS 8407 pkt. 36, 37.1 til 37.3 og 37.5 tilsvarende.

Oppstart av prøvedriftsperiode innebærer følgende:

- a) Byggherren får rett til å ta de tekniske anlegg og resten av kontraktsarbeidet i bruk.
- b) Risikoen for kontraktsarbeidet går over på byggherren, jf NS 8407 pkt. 19.1.

Prøvedrift har følgende hensikt:

- Kontrollere at anleggene fungerer tilfredsstillende
- Vise at funksjoner og anlegg er stabile over tid
- Etterkontrollere og justere (regulerings)funksjoner basert på driftserfaring
- Kontrollere at anlegg for øvrig er i henhold til kontraktens funksjonskrav
- Gi driftspersonell opplæring og driftserfaring sammen med totalentreprenøren/ leverandørene av de enkelte anlegg
- Rette feil og mangler som avdekkes i prøvedriftsperioden.

17.2 Justering av prøvedriftsperiodens lengde

Totalentreprenøren skal, i samråd med byggherren, ha anledning til å ta de tekniske anlegg ut av drift i kortere perioder for utbedring eller reparasjon mot tilsvarende forlengelse av prøvedriftsperioden.

Dersom byggherren kan påvise at de tekniske anlegg ikke oppfyller kontraktens funksjonskrav sammenhengende i de fire siste ukene av prøvedriftsperioden, eller dersom prøvedriftsperioden av annen årsak ikke har fungert etter sin hensikt i samme periode, forbeholder byggherren seg retten til

å kreve prøvedriftsperioden forlenget inntil disse krav er oppfylt. En slik forlengelse av prøvedriftsperioden gir ikke totalentreprenøren grunnlag for tilleggskrav.

17.3 Overtakelse

Overtakelsesforretning skal holdes i rimelig tid etter utløpet av prøvedriftsperioden. Overtakelse av kontraktsarbeidene skjer først etter utløpet av prøvedriftsperioden og gjennomført overtakelsesforretning.

18 Forsinkelse (NS 8407 pkt. 40)

18.1 Dagmulktbelagte frister (NS 8407 pkt. 40.2)

Dersom totalentreprenøren har fått dagmulkt på delfristen for oppstart prøvedrift, skal dette dagmulktbeløpet gå til fradrag i dagmulkten som påløper ved overskridelse av sluttfristen.

Totalentreprenørens frist til å utarbeide og fremlegge fremdriftsplan og til å revidere fremdriftsplanen, jf. NS 8407 pkt. 21.2 og 21.3, er dagmulktbelagt. Det samme er frist for igangsetting av arbeid på byggeplass, frister for overlevering av FDV-dokumentasjon, samt eventuell frist for oppstart prøvedrift.

18.2 Dagmulktens størrelse (NS 8407 pkt. 40.3)

Dagmulkten, ved overskridelse av fristene nevnt i NS 8407 pkt. 21.2, fristen for igangsetting av arbeid på byggeplass og frister for overlevering av FDV-dokumentasjon, er NOK 15.000 per hverdag.

Dagmulkten ved overskridelse av frist for oppstart prøvedrift er 1 promille av hele kontraktssummen.

19 Oppsigelse (NS 8407 pkt. 45)

Byggherren kan si opp kontrakten uten å betale erstatning i de tilfeller som er nevnt i forskrift om offentlige anskaffelser § 28-3.

20 Rettigheter til prosjektmateriale (NS 8407 pkt. 47.2.2)

Byggherren har rett til å gjøre datarapport fra grunnundersøkelser tilgjengelige for allmennheten.

21 Misligholdt kontraktsforpliktelse - konsekvens for senere konkurranser (tillegg til NS 8407)

Brudd på pliktene i denne kontrakten vil kunne bli nedtegnet og få betydning i senere konkurranser, enten i kvalifikasjons- eller tildelingsomgangen.

22 Reklame og kontakt med media (tillegg til NS 8407 kap. XI)

22.1 Reklame

Dersom totalentreprenøren eller hans kontraktsmedhjelpere for reklameformål eller på annen måte ønsker å gi offentligheten informasjon om oppdraget, utover å oppgi oppdraget som generell referanse, skal dette forelegges byggherren på forhånd.

Det er ikke tillatt til å drive reklame eller PR for eget firma på byggeplass eller på byggeplasskilt.

22.2 Kontakt med media

All kontakt med media skal håndteres av byggherren.

23 Tvister (NS 8407 pkt. 50)

23.1 Foreløpig oppmannsavgjørelse (NS 8407 pkt. 50.3)

Bestemmelsen får kun anvendelse dersom begge parter i hvert enkelt tilfelle er enige om å forelegge tvisten for en oppmann.

23.2 Tvisteløsning (NS 8407 pkt. 50.4)

For kontrakter der anleggsstedet er i utlandet, avtales Oslo tingrett som verneting.

Tvister behandles alltid etter norske prosessuelle og materielle regler.

DEL II

SPESIELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER

For det tilfelle at Statsbygg har unnlatt å velge ett av flere alternative formuleringer i de spesielle kontraktsbestemmelser, gjelder alternativ 1.

24 Tiltransport av entreprenører (NS 8407 pkt. 12.1, 12.2 og 12.3)

- Alternativ 1: Totalentreprenøren kan få tiltransportert sideentreprenører som blir hans underentreprenører/ underleverandører.
- Alternativ 2: Totalentreprenøren får tiltransportert inntil ..... sideentreprenører som blir hans underentreprenører/ underleverandører.
- Alternativ 3: Tiltransport er ikke avtalt.
- Alternativ 4: Totalentreprenøren kan bli tiltransportert til en sideentreprenør.

(For utfyllende regler, se Totalentrepriseboka punkt 7)

(Statsbygg har utarbeidet standard tiltransportavtaler med tilhørende garantierklæringsskjema som finnes på [Statsbygg.no](https://statsbygg.no). Merk at tiltransportert totalentreprenør må stille to garantier.)

25 Byggeplassadministrasjon og fremdriftskontroll (NS 8407 pkt. 12.4)

- Alternativ 1: Totalentreprenøren kan underlegges byggeplassadministrasjon og fremdriftskontroll eller pålegges å utføre byggeplassadministrasjon og fremdriftskontroll av sideentreprenører.
- Alternativ 2: Totalentreprenøren kan underlegges byggeplassadministrasjon og fremdriftskontroll.
- Alternativ 3: Totalentreprenøren skal utføre byggeplassadministrasjon og fremdriftskontroll av inntil ... sideentreprenører.
- Alternativ 4: Byggeplassadministrasjon er ikke avtalt.

(For utfyllende regler se NS 8407 pkt. 12.4)

26 Tiltransport av prosjekterende (NS 8407 pkt. 13)

- Alternativ 1: Tiltransport er ikke avtalt.
- Alternativ 2: Totalentreprenøren får tiltransportert prosjekterende (navn på firma (ett eller flere)) som blir hans kontraktsmedhjelper(e).

(Statsbygg har utarbeidet standard tiltransportavtale som finnes på [Statsbygg.no/publikasjoner/](https://statsbygg.no/publikasjoner/).)

27 Lover, forskrifter og andre offentlige vedtak/Offentlige vedtak (NS 8407 pkt. 16.3)

- Alternativ 1: Totalentreprenøren skal være ansvarlig søker.
- Alternativ 2: Totalentreprenøren skal ikke være ansvarlig søker.

28 Etisk handel (tillegg til NS 8407 kap 18)

- Alternativ 1: Totalentreprenøren skal under hele kontraktperioden overholde kravene angitt nedenfor. Kravene bygger på FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter¹ med aktsomhetsvurderinger som metode². Begge rammeverkene anbefaler aktsomhetsvurderinger som foretrukket metode for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan virksomheter håndterer eventuell negativ påvirkning på arbeidstaker- og menneskerettigheter i egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Dersom Totalentreprenøren bruker underleverandører for å oppfylle kontrakten, er totalentreprenøren forpliktet å videreføre og bidra til etterlevelse av kravene i leverandørkjeden.

28.1 Overholdelse av internasjonale konvensjoner og arbeidsmiljølovgivningen i produksjonsland

Varer og materialer som leveres i denne kontrakten skal være fremstilt under forhold som er i overensstemmelse med kravene angitt nedenfor. Kravene gjelder i totalentreprenørens egen virksomhet og i leverandørkjeden. Kravene omfatter:

- ILOs kjernekonvensjoner om tvangsarbeid, barnarbeid, diskriminering, fagforeningsrettigheter og retten til kollektive forhandlinger: nr. 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 og 182³.
  - Der hvor konvensjon 87 og 98 er begrenset ved nasjonal lov, skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke hindre alternative mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling.
- FNs barnekonvensjon, artikkel 32⁴.
- Arbeidsmiljølovgivningen i produksjonsland⁵. Av særlige relevante forhold fremheves 1) lønns- og arbeidstidsbestemmelser, 2) helse, miljø og sikkerhet, 3) regulære ansettelsesforhold, inklusive arbeidskontrakter, samt 4) lovfestede forsikringer og sosiale ordninger.

Der hvor internasjonale konvensjoner og nasjonal lovgivning omhandler samme tema, skal den høyeste standarden alltid gjelde.

28.2 Policy og rutiner for aktsomhetsvurderinger

For å sikre etterlevelse i punkt 28.1, samt for å forebygge og håndtere eventuelle avvik fra kravene, skal totalentreprenøren senest innen 6 måneder etter kontraktsinngåelse, ha policyer

¹ https://www.ohchr.org/documents/publications/GuidingprinciplesBusinessshr_eN.pdf

² Kontraktsvilkåret er avgrenset til å omhandle menneske- og arbeidstakerrettigheter. OECD har utarbeidet en veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Denne omhandler også andre tema, som blant annet miljø, antikorrupsjon og forbrukerinteresser. Les mer om aktsomhetsvurderinger her: <https://www.responsiblebusiness.no/oecd-sektorveiledere/metoden-aktsomhetsvurdering/>

³ <https://www.fn.no/tema/arbeidsliv/arbeidsliv>

⁴ <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/menneskerettigheter/barnekonvensjonen>

⁵ Her menes alle produksjonsland i leverandørkjeden der utvinning og produksjon av råvare og/eller komponent/halvfabrikata og/eller ferdigvare, inklusive distribusjon og transport, skjer.

og rutiner på plass for aktsomhetsvurdering. Det betyr at totalentreprenøren skal kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning på kravene i punkt 28.1, og retter opp skade. I tråd med metoden for aktsomhetsvurderinger skal interessenter, særlig berørte rettighetshavere, involveres. Alvorlig risiko, uavhengig av hvor i leverandørkjeden risikoen er, prioriteres først. Totalentreprenørens aktsomhetsvurderinger skal omfatte:

- En eller flere offentlig tilgjengelige policys, vedtatt av styret. Innholdet skal som minimum omfatte en forpliktelse til å etterleve kravene i punkt 28.1, i egen virksomhet og i leverandørkjeden. En eller flere ansatte på ledelsesnivå skal ha ansvar for etterlevelse og rapportering om arbeidet med aktsomhetsvurderinger til styret. Totalentreprenøren skal ha rutiner for formidling og regelmessig oppfølging av slik policy i egen virksomhet og i leverandørkjeden.
- Rutiner for å utføre regelmessige risikoanalyser i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Det innebærer å kartlegge og vurdere risiko for brudd på kravene i punkt 28.1.
- Rutinen(e) skal beskrive hvilke tiltak leverandørene vil iverksette for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning og skade på kravene i punkt 28.1.
- Totalentreprenøren skal redegjøre for rutiner for å overvåke at tiltakene blir gjennomført og har effekt.
- Totalentreprenøren skal kunne vise til offentlig tilgjengelig informasjon om arbeidet med aktsomhetsvurderinger i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Dette omfatter hvordan risiko for brudd på kravene i punkt 28.1, og eventuell skade i egen virksomhet og i leverandørkjeden, er håndtert.
- Dersom totalentreprenøren har forårsaket, eller medvirket til skade, skal dette håndteres ved å sørge for eller samarbeide om å rette opp skaden og yte erstatning til skadelidende.

28.3 Kontraktoppfølging

Totalentreprenøren skal sikre at kravene i punkt 28.1 og 28.2 etterleveres i egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Dersom totalentreprenøren blir klar over forhold i strid med punkt 28.1 og 28.2 i leverandørkjeden, skal totalentreprenøren rapportere dette til byggherren uten ugrunnet opphold.

Byggherren kan kreve at etterlevelse dokumenteres ved en eller flere av følgende tiltak⁶:

- Fremvise vedtatte policys og rutiner, jf. punkt 28.2.
- Fremvise en oversikt over produksjonsheter i leverandørkjeden, inkludert kontraktopplysninger, for utvalgte risikoprodukter, og/eller -komponenter og/eller -råvarer, bestemt av byggherren. Byggherren angir hvilke produkter og hvilken del av leverandørkjeden.
- Besvare egenrapportering senest seks uker etter utsendelse fra byggherren, med mindre byggherren har satt en annen frist.
- Fremvise gjennomført risikoanalyse, og rapportere om oppfølging og håndtering av funnene.
- Delta i oppfølgingssamtale(r) med byggherren, og eventuelt andre relevante interessenter.
- Fremvise rapport(er) relevant for kravene i punkt 28.1. Rapport(ene) skal komme fra uavhengig part.
- Kontroll og revisjon av kravene i punkt 28.1 og 28.2 hos totalentreprenøren.

⁶ Tiltakene kan gjennomføres av byggherren, den byggherren bemyndiger eller av en offentlig enhet som byggherren samarbeider med. Ved kontroll plikter Totalentreprenør å fremskaffe kontaktopplysninger. Disse behandles i overensstemmelse med offentliglova

- Kontroll og revisjon av kravene i punkt 28.1 og 28.2 i leverandørkjeden.

Byggherren forbeholder seg retten til å dele revisjonsrapportene med andre offentlige virksomheter, som også vil omfattes av taushetsplikten i forvaltningsloven.

28.4 Sanksjoner

Ved brudd på punkt 28.1-28.3, eller om det foreligger mangler i dokumentasjonen, gjelder sanksjonsbestemmelser i kontrakten med følgende tillegg og presiseringer; Byggherren kan:

- Kreve retting: Totalentreprenøren skal fremlegge en tiltaksplan for når og hvordan kontraktsbruddene skal rettes. Tiltakene skal være rimelige sett i forhold til bruddenes art og omfang. Tiltaksplanen skal fremlegges innen fire uker. Ved vesentlig kontraktsbrudd kan byggherren sette en kortere frist. Byggherren skal godkjenne tiltaksplanen, og dokumentasjon av rettelser.
- Iverksette midlertidig stans i hele eller deler av leveransen når totalentreprenøren ikke oppfyller kravet om å fremlegge tiltaksplan eller tiltaksplanen ikke blir overholdt. Under stans vil ikke erstatningskjøp som foretas hos annen entreprenør anses som kontraktsbrudd.
- Kreve at totalentreprenøren bytter underleverandør ved vesentlige kontraktsbrudd, gjentakende alvorlige brudd eller hvis tiltaksplanen ikke blir overholdt. Dette skal skje uten kostnad for byggherren.
- Heve kontrakten: Ved vesentlige kontraktsbrudd, gjentakende alvorlige brudd eller hvis tiltaksplanen ikke blir overholdt.

- Alternativ 2: Basert på risikovurdering og Statsbyggs interne retningslinjer stilles det ikke spesielle krav til etisk handel i denne anskaffelsen. Statsbygg forbeholder seg likevel innsynsrett i leverandørkjeden hvis Statsbygg i løpet av kontraktsperioden blir kjent med forhold som endrer dette risikobildet.

Ved endret risikobilde plikter totalentreprenøren å iverksette egnede tiltak for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser av endret risikobilde, samt gjenopprette og utbetale erstatning der dette er påkrevd.

29 Forhold på byggeplassen (tillegg til NS 8407 pkt. 18)

- Alternativ 1: NS 8407 gjelder slik den står mht. utførelsen av kritiske oppgaver.
- Alternativ 2: Byggherren krever at følgende bestemte kritiske oppgaver kun skal utføres av fagarbeidere:
- *Arbeid med bygningsdeler med vern skal utføres med fagarbeider.*
  - *Gjennomføringer i konstruksjoner knyttet til tilfluktsrom skal utføres og tettes av fagarbeider*

30 Arbeidstid (NS 8407 pkt. 18.8)

- Alternativ 1: NS 8407 pkt. 18.8 gjelder slik den står.
- Alternativ 2: Alle arbeider knyttet til byggingen forutsettes å foregå i tidsrommet fra kl. 07.00 - 19.00 på ordinære arbeidsdager mandag - fredag. Arbeider som eventuelt ønskes utført utenfor dette tidsrommet, skal avtales spesielt med byggherren i hvert enkelt tilfelle.
- Alternativ 3:

Følgende særskilte arbeidstidsbestemmelser gjelder:

.....
.....

31 Avtalt plassering av risikoen for forhold ved grunnen (NS 8407 pkt. 23)

- Alternativ 1: NS 8407 pkt. 23.1 gjelder slik den står.
- Alternativ 2: Totalentreprenøren har risikoen for forhold ved grunnen, jf. NS 8407 pkt. 23.2.

32 Avtalt risikoovergang – prosjektering (NS 8407 pkt. 24.2)

- Alternativ 1: Byggherren har risikoen for løsninger og annen prosjektering som er utarbeidet av byggherren før kontraktsinngåelse.
- Alternativ 2: Totalentreprenøren har risikoen for løsninger og annen prosjektering som er utarbeidet av byggherren før kontraktsinngåelse.

33 Faktureringsplan (NS 8407 pkt. 27.2)

- Alternativ 1: NS 8407 pkt. 27.2.1, gjelder slik den står.
- Alternativ 2: Det fastsettes følgende særskilte bestemmelser om avdragsbetaling:

.....
.....
.....

34 Prøvedriftsperiodens lengde (tillegg til NS 8407 pkt. 38.2)

- Alternativ 1: Prøvedriftsperioden er 6 måneder.
- Alternativ 2: Prøvedriftsperioden er 3 måneder.
- Alternativ 3: Prøvedriftsperioden for tekniske anlegg og installasjoner fremgår av vedlegg .....
- Alternativ 4: Det er ikke avtalt prøvedrift.

(For utfyllende regler, se Totalentrepriseboka punkt 17)

35 Opsjoner (tillegg til NS 8407)

- Alternativ 1: Utløsning av opsjoner etter kontraktsinngåelse, medfører ingen endring av kontraktsbestemmelsene.
- Alternativ 2: Utløsning av opsjoner etter kontraktsinngåelse, medfører følgende endring:
  - Endringsadgangen øker slik at byggherren i tillegg til endringene omtalt i NS 8407 pkt. 31.1 og Totalentrepriseboka punkt 14.1, kan pålegge totalentreprenøren 25% netto tillegg til opsjonsprisen eks mva. Tillegget må relatere seg til opsjonen.

- Totalentreprenørens sikkerhetsstillelse, jf NS 8407 pkt. 7.2, må økes tilsvarende 10% av opsjonsprisen eks mva.
- Grunnlaget som dagmulkten skal beregnes av, jf. NS 8407 pkt. 40.3, økes med opsjonsprisen eks mva.
- Grunnlaget som innestående skal beregnes av, jf. NS 8407 pkt. 27.2.2, økes med opsjonsprisen eks mva.

36 Lærlingeklausul (tillegg til NS 8407)

Alternativ 1:

36.1 Plikt til bruk av lærling

Det er et krav at lærlinger skal delta i utførelsen av kontraktarbeidet. Kravet kan oppfylles av totalentreprenøren eller en eller flere av hans underentreprenører.

Arbeidstidene utført av en eller flere lærlinger, jf opplæringslova § 4-1, skal utgjøre minimum 5 % av arbeidede timer i utførende fag (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, elektrofag, samt anleggsgartnerfaget) på prosjektet regnet frem til overtakelse.

Utenlandske entreprenører kan oppfylle lærlingekravet ved å benytte lærlinger som er tilknyttet offentlig godkjent lærlingeordning i Norge eller tilsvarende ordning i opprinnelseslandet. Dersom opprinnelseslandet ikke har en lærlingordning, kan kravet oppfylles ved å benytte praksiselev fra en opplæringsordning i opprinnelseslandet..

Totalentreprenøren skal ved oppstart, og på anmodning under gjennomføringen av kontraksarbeidet, sannsynliggjøre at kravene vil bli oppfylt. Hvis ikke annet er avtalt, skal totalentreprenøren før oppstart på byggeplass levere en bemanningsplan hvor det synliggjøres hvor og når han planlegger å bruke lærlinger, samt navn og kontaktinformasjon til denne/disse. Byggherren skal varsles om eventuelle avvik fra planen. Ved kontraksavslutning skal det fremlegges oversikt over antall lærlingetimer. Timelister skal fremlegges på anmodning.

Lærlinger skal lønnes etter gjeldende tariffavtale. For øvrig skal lærlinger ha samme arbeidsvilkår og goder som fast ansatte i virksomheten.

Dersom arbeidene ikke er egnet for bruk av lærlinger ut fra arbeidets art og helse, miljø og sikkerhet, kan byggherren tillate at prosentkravene ovenfor fravikes. Totalentreprenøren anses dessuten å ha oppfylt krav om bruk av lærling dersom ett av unntakene i forskrift om plikt til bruk av lærling i offentlige kontrakter av 17.12.2016 § 9 kommer til anvendelse.

36.2 Sanksjoner

Byggherren kan holde tilbake inntil 5 promille av kontraktssummen dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren.

Dersom kravet om 5%, jf. punkt 36.1 annet ledd, ikke er nådd ved overtakelse, ilegges en bot på 5 promille av kontraktssummen. Boten reduseres forholdsmessig dersom arbeidstidene utført av lærlinger utgjør 4% eller mer av arbeidstidene på kontrakten. Boten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse og annen dagmulkt etter kontrakten.

Alternativ 2: Det gjelder ingen lærlingeklausul for denne kontrakt.

37 Faglærte håndverkere

Alternativ 1:

I kontrakten skal minimum 40% av arbeidede timer utføres av personer med fag- eller svennebrev. Ikke-nordiske fag- eller svennebrev må være godkjent av NOKUT for å regnes med.

Alle avtaler totalentreprenøren inngår om utførelse av arbeid under denne kontrakten, og der hovedtyngden av kontraktsarbeidet er bygg- og anleggsgagnene (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, samt anleggsgartnerfaget), skal inneholde tilsvarende krav.

Totalentreprenøren skal, før byggearbeidene starter, redegjøre for hvordan kravet vil bli oppfylt, samt jevnlig oversende rapporter som viser oppfylleelsesgraden.

Dersom totalentreprenøren ikke kan sannsynliggjøre at kravet vil bli oppfylt, må totalentreprenøren iverksette tiltak. En forpliktende plan skal fremlegges for byggherren snarest mulig.

Dersom ansatte (unntatt lærlinger) hos totalentreprenør eller underentreprenør i løpet av kontraktsperioden består fagprøven og blir faglært, vil alle timene vedkommende har arbeidet på kontrakten bli godkjent som timer utført av faglærte. Tilsvarende gjelder for de tilfeller hvor NOKUT-godkjenning for en ansatt blir gitt i løpet av kontraktsperioden.

Byggherren kan stanse arbeidet for totalentreprenørens regning og risiko dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren.

Alternativ 2: Det stilles ikke særskilte krav til faglærte håndverkere for denne kontrakten.

***

Blankett 1A - NS 8407 Sikkerhetsstillelse**GARANTIERKLÆRING**

Garanti nr. ....

Garantisten .....

Organisasjonsnr .....

stiller seg herved
overfor byggherrenStatsbygg
Postadresse: Postboks 232 Sentrum, 0103 Oslo
Kontoradresse: Biskop Gunnerus' gate 6

organisasjonsnr. 971 278 374

som selvskyldnerkausjonist for de kontraktsforpliktelser

totalentreprenøren .....

organisasjonsnr. ....

har i henhold til
kontrakt av .....som gjelder   prosjektnr.....   bygg.....
                          kontraktnr.....   navn.....

Garantien gjelder for totalentreprenørens kontraktsforpliktelser, herunder forsinkelsesrenter og inndrivelsesomkostninger, i utførelsestiden og reklamasjonstiden. Garantien i utførelsestiden gjelder også totalentreprenørens ansvar for forsinket fullføring.

Garantien begrenses til

kr ....., som utgjør 10 % av kontraktssummen, jf. NS 8407 pkt. 1.6, for forhold som påberopes overfor totalentreprenøren senest ved overtakelsen.

Garantien reduseres deretter til

kr ....., som utgjør 3 % av kontraktssummen for forhold som påberopes overfor totalentreprenøren i de tre første årene av reklamasjonstiden, jf. NS 8407 pkt. 42.2.2.

Garantien i utførelsestiden og i reklamasjonstiden kan samlet ikke gjøres gjeldende for mer enn 10 % av kontraktssummen. I reklamasjonstiden kan garantien samlet ikke gjøres gjeldende for mer enn 3 % av kontraktssummen.

Garantien gjelder i tre år fra overtakelse og under enhver omstendighet inntil krav som byggherren har mot totalentreprenøren, og som er fremsatt mot ham innen tre år fra overtakelse, er oppfylt. For det tilfelle at det har funnet sted delovertakelser, regnes de tre årene fra siste overtakelsesforretning.

Garantisten skal alltid varsles dersom kontrakten mellom byggherren og totalentreprenøren heves.

I henhold til denne garanti er byggherren ikke forpliktet til, ved avdragsutbetalinger til totalentreprenøren/leverandøren, å holde tilbake noen del av utført arbeids/leveranses verdi. Byggherren har således adgang til å honorere avdragsfakturaene fullt ut.

Garantistens ansvar er ikke begrenset på annen måte enn det som følger av bestemmelsene her.

En eventuell transport fra Statsbygg til ny garantikreditor vil bli skriftlig notifisert til Garantisten senest samtidig med transporten.

***

Garantisten aksepterer norsk rett og verneing i Norge (Oslo tingrett eller annet verneing som totalentreprenøren må akseptere) for eventuell tvist som involverer garantisten og relaterer seg til aktuell kontrakt.

..... den ...../.....20.....

.....
Bankens navn/stempel

.....
Underskrift

Blankett 1B - NS 8407 Sikkerhetsstillelse**GARANTIERKLÆRING**

Garanti nr. ....

Garantisten .....

organisasjonsnr. ....

stiller seg herved
overfor byggherrenStatsbygg
Postadresse: Postboks 232 Sentrum, 0103 Oslo
Kontoradresse: Biskop Gunnerus' gate 6

organisasjonsnr. 971 278 374

som selvskyldnerkausjonist for de kontraktsforpliktelser

totalentreprenøren .....

organisasjonsnr. ....

har i henhold til
kontrakt av

som gjelder prosjektnr..... bygg.....

kontraktnr..... navn.....

Garantien gjelder for totalentreprenørens kontraktsforpliktelser, herunder forsinkelsesrenter og inndrivelsesomkostninger, i reklamasjonstiden.

Garantien begrenses til

kr ....., som utgjør 3 % av kontraktssummen, jf. NS 8407 pkt. 1.6, for forhold som påberopes overfor totalentreprenøren i de tre første årene av reklamasjonstiden, jf. NS 8407 pkt. 42.2.2.

Garantien i reklamasjonstiden kan samlet ikke gjøres gjeldende for mer enn 3 % av kontraktssummen.

Garantien gjelder i tre år fra overtakelse og under enhver omstendighet inntil krav som byggherren har mot totalentreprenøren, og som er fremsatt mot ham innen tre år fra overtakelse, er oppfylt. For det tilfelle at det har funnet sted delovertakelser, regnes de tre årene fra siste overtakelsesforretning.

Garantisten skal alltid varsles dersom kontrakten mellom byggherren og totalentreprenøren heves.

I henhold til denne garanti er byggherren ikke forpliktet til, ved avdragsutbetalinger til totalentreprenøren/leverandøren, å holde tilbake noen del av utført arbeids/leveranses verdi. Byggherren har således adgang til å honorere avdragsfakturaene fullt ut.

Garantistens ansvar er ikke begrenset på annen måte enn det som følger av bestemmelsene her.

En eventuell transport fra Statsbygg til ny garantikreditor vil bli skriftlig notifisert til Garantisten senest samtidig med transporten.

***

Garantisten aksepterer norsk rett og verneing i Norge (Oslo tingrett eller annet verneing som totalentreprenøren må akseptere) for eventuell tvist som involverer garantisten og relaterer seg til aktuell kontrakt.

..... den ...../.....20.....

.....
Bankens navn/stempel

.....
Underskrift

Blankett 2 - NS 8407 Forsikringsattest tingsforsikring**FORSIKRINGSATTEST**
Tingsforsikring i overensstemmelse med NS 8407 pkt. 8.1

Undertegnede forsikringsselskap bekrefter herved at tingsskedeforsikring er tegnet i overensstemmelse med NS 8407 pkt. 8.1 og med nedenfor angitte polisenummer, forsikringssted, forsikringssum, forsikringstid og forsikringsvilkår.

Forsikringsselskapet kan i forsikringstiden bli fri sitt ansvar etter denne forsikringsattest

1. ved å varsle STATSBYGG minimum 30 dager før opphør av forsikringsdekningen dersom den sies opp eller av annen grunn faller bort, eller
2. ved at STATSBYGG mottar en tilsvarende og tilfredsstillende forsikringsattest som den foreliggende fra det forsikringsselskap som overtar forsikringsdekningen.

***

Forsikringstaker:
(Totalentreprenør)Navn:.....
..Adresse:.....
..

Organisasjonsnr: .....

Medforsikret: STATSBYGG**Forsikringsbevis nr:**   .....**Forsikringssted:**   .....**Prosjektnummer og navn:**   .....**Byggets adresse:**   .....**Forsikringssum:**   .....

Forsikringen er dekket på 1. risikovilkår. Forsikringsgiver påtar seg ikke risikoen for at forsikringssummen er dekkende.

Forsikringstid: Alternativ 1:
Forsikringen er en prosjektforsikring som gjelder inntil alle arbeider vedrørende hele bygget, anlegget og/eller prosjektet er overtatt av byggherren. Alternativ 2:
Forsikringen tegnes for ett år av gangen, fra dato ..... til dato....., og må fornyes. Dersom forsikringsselskapet ikke varsler Statsbygg om manglende fornyelse, jf pkt. 1 ovenfor i

innlendingen til denne attest, blir forsikringsselskapet ansvarlig overfor Statsbygg som om forsikringen hadde vært en prosjektforsikring, gjeldende inntil alle arbeider vedrørende hele bygget, anlegget og/eller prosjektet er overtatt av byggherren.

Forsikringen omfatter:

Materialer, prosjekteringsdokumenter og det som til enhver tid er utført av kontraktsgjenstanden.

Materialer og prosjekteringsdokumenter byggherren har betalt forskudd for.

Materialer og prosjekteringsdokumenter byggherren har overgitt i totalentreprenørens besittelse.

Forsikringens dekningsfelt:

Forsikringen er dekket etter følgende vilkår .....
(f.eks. Forsikringsselskap NN`s Prosjektforsikringsvilkår av 2021).

Overfor STATSBYGG som medforsikret vil ikke unntak fra forsikringsdekning eller begrensninger i dekningsomfanget bli gjort gjeldende, med mindre unntakene og begrensningene fremgår av forsikringsvilkårene og må anses vanlig for den type arbeid totalentreprenøren eller hans kontraktsmedhjelpere skal utføre, jf NS 8407 pkt. 8.1.

***

Forsikringsselskapet aksepterer norsk rett og verneting i Norge (Oslo tingrett eller annet verneting som totalentreprenøren må akseptere) for eventuell tvist som involverer forsikringsselskapet og relaterer seg til aktuell kontrakt.

.....
Sted/Dato

.....
Forsikringsselskap

.....
Underskrift

Blankett 3 - NS 8407 Forsikringsattest ansvarsforsikring**FORSIKRINGSATTEST**
Ansvarsforsikring i overensstemmelse med NS 8407 pkt. 8.2

Undertegnede forsikringsselskap bekrefter herved at ansvarsforsikring er tegnet i overensstemmelse med NS 8407 pkt. 8.2 og de nedenfor angitte krav.

Forsikringsselskapet kan i forsikringstiden bli fri sitt ansvar etter denne forsikringsattest

1. ved å varsle STATSBYGG minimum 30 dager før opphør av forsikringsdekningen dersom den sies opp eller av annen grunn faller bort, eller
2. ved at STATSBYGG mottar en tilsvarende og tilfredsstillende forsikringsattest som den foreliggende fra det forsikringsselskap som overtar forsikringsdekningen.

***

Forsikringstaker

Forsikringsselskapet bekrefter at

.....(totalentreprenør
en)

organisasjonsnr: .....har tegnet ansvarsforsikring.

Forsikringsspolise nr. ....

Forsikringssum

Forsikringssummen utgjør minst 150 G per skadetilfelle.

Forsikringstid

Forsikringsselskapet er innforstått med at totalentreprenøren er forpliktet til å ha en forsikring som gjelder inntil alt kontraktarbeid, herunder reklamasjonsarbeid, er utført. Aktuell forsikring som er tegnet i forsikringsselskapet, tegnes og er tegnet for ett år av gangen, fra dato ..... til dato.....og må fornyes. Dersom forsikringsselskapet ikke varsler Statsbygg om manglende fornyelse, jf pkt. 1 ovenfor i innledningen til denne attest, blir forsikringsselskapet ansvarlig overfor Statsbygg som om forsikringen hadde vært gjeldende inntil alt kontraktarbeid, herunder reklamasjonsarbeid er utført.

Forsikringens omfang

Det er inngått kontrakt mellom Statsbygg og totalentreprenøren om bygging/ombygging/påbygging

av.....

Prosjekt nr: .....

Adresse:

.....

Forsikringen dekker erstatningsansvar for skade og økonomisk tap som totalentreprenøren og dennes kontraktsmedhjelpere kan påføre byggherrens eller tredjemanns person og ting i forbindelse med gjennomføringen av kontrakten.

Forbehold

Forsikringsselskapet bekrefter at forsikringsavtalen ikke inneholder bestemmelser:

- Som reduserer byggherrens rett til å kreve forsikringsoppgjør direkte fra selskapet, eller
- Som kan redusere byggherrens krav på grunn av sikredes forhold **etter** at forsikringstilfellet er inntrådt, eller
- Som reduserer skadelidtes rettigheter overfor forsikringsselskapet i forhold til det som følger av FALs deklarasjonelle bestemmelser.

***

Forsikringsselskapet aksepterer norsk rett og verneting i Norge (Oslo tingrett eller annet verneting som totalentreprenøren må akseptere) for eventuell tvist som involverer forsikringsselskapet og relaterer seg til aktuell kontrakt.

.....
Sted/Dato.....
Forsikringsselskap.....
Underskrift

Blankett 4 - NS 8407 Bankgaranti for kontraktsforskudd**Bankgaranti for kontraktsforskudd**

Garanti nr.....

Ifølge ordre og for regning av

.....
...

som totalentreprenør/leverandør organisasjonsnr: .....stiller vi oss som

selvskyldnerkausjonist like overfor Statsbygg som byggherre, i anledning av at det på kontrakt
av

...../..... 20 ..... mellom forannevnte

som gjelder prosjektnr..... bygg.....

kontraktnr..... navn.....

ytes et forskudd på kontraktsvederlaget med

kr .....ink. mva

.....
...

Beløpet i bokstaver

Garantien gjelder for totalentreprenørens plikt til tilbakebetaling av forskuddet, herunder
morarenter og inndrivelsesomkostninger ved mislighold relatert til den aktuelle tilbakebetaling.Garantien gjelder inntil forskuddet er avregnet i tråd med avtalen mellom Statsbygg og
totalentreprenøren.Garantisten aksepterer norsk rett og verneting i Norge (Oslo tingrett eller annet verneting som
totalentreprenøren må akseptere) for eventuell tvist som involverer garantisten og relaterer
seg til aktuell kontrakt.

..... den ...../.....20 .....

.....

Underskrift